

Tartu Riiklik Ülikool
Üldise ajaloo kateeder

Saksamaa Sotsialistlik
Ühtsuspartei — sotsialismi
ülehitamise juht Saksa De-
mokraatlikus Vabariigis.

Diplomitöö

A. Liders
vi kursuse mitt
statsioonarne
üliõpilane

Tartu 1960

Sissejuhatus

Käunogude liidu ajalooline võit fašistliku Saksamaa üle teises maailmasõjas lõi tingimused Saksamaa muutumiseks rahuarvestavaks, demokraatlikuks riigiks, avas teema majandusliku ja poliitilise elu sügavaks ümberujumiseks demokraatlikel alustel.

Potsdami konverentsil 1945. a. määrati liitlasriikide poolt kindlaks peamised poliitilised ja majanduslikud printsiibid, mille järgi pidi arenema Saksamaa peale sõda.

Sama konverentsi otsustes märgiti, et Saksamaa tuleb demilitariseerida ja denatsifitseerida, tuleb karistada sõjasüüdlasi, tühistada natsistlik seadusandlus, luua demokraatlikud võimuorganid, kõigile demokraatlikele partidele ja organisatsioonidele anda

tegevusvabadus.¹⁾

Potsdami konventsiooni otsused nägid ette Saksamaa sõjalise potentsiaali hävitamise, monopolide likvideerimise ja kontrolli kehtestamise Saksamaa tööstuse üle, kusjuures pidi säilitatama tema majandusliku terviklikkuse.²⁾

Tegelikult teostati need otsused ainult Saksamaa Nõukogude õunpatsiooni-tsoonis. Lääneriigid seda ei tunnud, kuna nad kavatsesid Saksamaad ära kasutada uus sõjas, sõjas Nõukogude Liidu ja tiste sotsialistlike riikide vastu.

Saksamaa ümberrajundamise etteotsa Ida-Saksamaal areus Saksa Kommunistlik Partei, 1946. aastal Saksa Kommunistlik Partei ühines Saksamaa Sotsiaaldemokraatiline Partei, moodustades Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei. Saksamaa Sotsialistliku

1) Брежнев по вопросу Советского Союза в реуог Омерембенкди боини, м. III, Москва 1947, лр. 339-344.

2) Sealsamas.

Ühtsuspartei rahutul juhtimisel viidi ühise töö tulemusena koos teiste demokraatlike partidega Ida-Saksamaal läbi fašismi hävitamine ja demokraatliku korra loomine.

Saksa Demokraatliku Nõukogu moodustamine 1949. a. oktoobris oli suure tähtsusega sündmus Saksamaa ja Euroopa rahvaste ajaloos. Euroopa rahvad olid väga huvitatud Saksamaa probleemi demokraatlikust lahendamisest, kuna saksa imperialistid olid valla päästnud mitu hävitavat sõda, mis tõid sadadele miljonitele inimestele kohutuid kannatusi.

Potsialistlike riikide vennalikus pers onab Saksa Demokraatlik Nõukogu näänilist kohta, kus töötajad ehitavad Saksamaa Sotsialistliku Partei juhtimisel üles sotsialismi.

Käsilava töö eesmärgis on anda ülevaade Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei moodustamisest ja tagajärjest Ida-Saksamaa töötavate masside juhina võitlus rahuarbastava ja õnneliku Saksamaa ülesehitamise eest.

Allikatest ja materjalidest töö kirjutamisel on suure väärtusega "Saksamaa Sotsialistlikku Ühtsuspartei dokumendid,"¹⁾ mis sisaldab partei otsuseid ja üleskutsesid 1948. aastani. Kinnitavad materjali annab Saksa Demokraatlikku Vabariigi presidenti Wilhelm Piecki²⁾ "Nalitud töised"³⁾ millesse on kogutud tema kõned aastail 1907-1956. ja Saksamaa Sotsialistlikku Ühtsuspartei esimese sekretäri

1) Dokumente der sozialistischen Einheitspartei Deutschlands, Berlin 1948.

2) Wilhelm Pieck - väljapaistev rahvusvaheline tööliskonnamise tegelane. Sünd. 1876. a. 1895. a. astus Saksamaa Sotsiaaldemokraatlikku Partisse, kuuludes selle vasarpoolsele tiibale, mida juhtisid Karl Liebknecht ja Rosa Luxemburg. Võttis osa Saksamaa Kommunistliku Partei ja Kommunistliku Internatsionaali asutamist. 1946. a. valiti Saksamaa Sotsialistlikku Ühtsuspartei esimeheks ja 1949. aastast on Saksa Demokraatlikku Vabariigi president.

3) Труды В. Изъяснения и поучения, Москва 1956.

III konverentsi¹⁾ ja V kongressi²⁾ kohta.

Muus osas on käsitletud järgneva aja-
rijanduse ja nõukogude autorite töid.

1) Третья конференция коммунистичес-
кой единой партии Германии,
Москва 1956.

2) Ульбрихт, В., Борьба за мир, за побе-
ду социализма, за национальное воз-
рождение Германии как широкодемо-
кратическое государство,
Москва 1958.

1. Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei moodustamine ja tegus aastani 1952. aastani.

Nõukogude armeelöövide tulema-
sena 1945. a. algul Hitleri fašistlikule
armele 2. mail Berliini fašistlik gen-
nison kapituleerus. Kogu võim läks üle
Nõukogude võimu poolt Berliini koman-
dants määratud kindral-poluurnik
Buzanile. 8. mail 1945. a. kirjutasid Saksa
vägede ülemjuhatase esindajad Berliinis
alla tingimusteta kapituleerumise aktile.

Saksa rahvas veendus hitlerliku
propaganda vahetluses Nõukogude armee
tegevuse kohta. Nõukogude armee saabus
kui vabastaja terroristlikust režiimist,
mitte aga kui kättemaksja. Nõukogude
armee abiga saadi üle näljahädast,
mis oli täisnend peamiseks küsimuseks.

Elamiskonnal seisis ees suur töö.
Oli vaja lahendada toitlustuse-, korteri-
ja transpordiküsimus, alustada puus-

tatud tehaste käimlasest. Nende
üksimuste lahendamiseks tuli luua
kohalised omavalitsuse organid.

Berliini komandant kindral-polkov-
nik Berzarin oli juba 28. aprillil 1945. a.
käsk andnud oma käskkirja Nr. 1, mil-
les keelas ära rahvusretsialistliku par-
tii ja temale allunud organisatsioonide
tegevuse.¹⁾ 10. juunil 1945. a. ilmus käsk kiri
Nr. 2, milles pöörduiti saasa rahva poole
ühisutsega võtta osa demokraatliku
ja õiglase korra loomisest Saksamaal.²⁾

Stagu oli see sõja ajal vastupanu-
liikumises, nii ka nüüd olid kommunist-
lid kõigjal esinemas. 11. juunil 1945. a.
pöördus Saksamaa Kommunistlik Partei
kõigi saaslaste poole ühisutsega, kaasa
aidata maa demokraatiseerimisele ja sõja-
haavade parendamisele. Ühisutse teo-
dud põhilised ülesanded sisid järg-
mises:

1) Hitlerliku riigi ja partei jäänuste

1) Гродницкий, В., К вопросу освобождения Гер-
мании, Труды комиссии, кн. 335.

2) Саксмаа, кн. 340.

täielik liivideerimine.

2) Võitlus näljaga, tööpundusega ja kodutusega.

3) Kindlustada rahvale demokraatlikud õigused ja vabadused.

4) Taastada demokraatlikud printsiibid kohalikes omavalitsusorganites ja mujal.

5) Kaitsta töötajaid ettevõtjate omavoli eest ja piirata eksploatatsiooni.

6) Konfiskeerida kogu natsistlike peamiste ja sõjaväeomaste omand ja anda see rahva kätte.

7) Liivideerida suurmaavaldus.

8) Kõik ettevõtted ja majandusharud, millel on otsustav tähtsus rahvamajanduses anda üle rahvaõnnu organitele.

9) Lühiajaline rahvarahastamine ja heanaabulised suhted naaberriikidega.¹⁾

Vastuseks kommunistlikule partii üleskutsule ilmus järgmisel päeval Suur-Berlini magistrati umbes 200 antifasisti.²⁾

1) Das Deutsche Volk, 2. Heft, 345-348.

2) Das Deutsche Volk, 2. Heft, 113.

Nende hulgas oli kommuniste, sotsiaal-
demokraate, ametiühingute liikmeid ja teiste
partide ning organisatsioonide esindajaid.
Enamik neist tuli sinna heade kavatsus-
tega.

Kasutades ära vabadust kõigi
antifasistlike partide ja organisatsioonide
loomisest tekkisid ka teised poliitilised
parteid. Üheks esimeseks neist oli sotsiaal-
demokraatlik partei esotses Otto Grotwohlga.¹⁾
See partei teatas avalikult, et ta on nõus
töötama kommunistliku partei poolt püs-
titatud eesmärgi saavutamises.

1) Otto Grotwohl - saksaa töölistliikumise
väljapaistev juhtiv tegelane. Sünd. 1894. a.
1912. a. astus Saksamaa Sotsiaaldemo-
kraatlikku Parteisse. Aastail 1925-1933 oli
sama partei depuutaadiks Reichtagis.
Fasistide võimuletulekul võttis aktiivselt
osa põrandalaadset tööst. 1938-1939. a.
oli arestitud Gestapo poolt. Peale hitler-
liku Saksamaa purustamist on Saksamaa
Sotsiaaldemokraatlik Partei juht Berliinis.
1946. a. valitakse koos Wilhelm Pieckiga Sak-
samaa Sotsialistliku Ühtsuspartei esimeheks.
On hiljem Saksaa Rahvuskongressi liige. 1949. aastast
peale Saksaa Demokraatliku Vabariigi peaminister.

Järgnevalt loodi Kristlik-Demokraatlik
 liit. See partei nõudis suurel määral nat-
 sionaliseerimist. Neljandaks partiiks kujunes
 Pansamaa Liberaalne-Demokraatlik Partei, mis
 kaitses eramandust, alles nõus vaid piira-
 tud riigikontrolliga.

14. juulil 1945. loidi neli eelpeelvi-
 metatud parteid ühendatud antifasistliku
 komitee. See oli loodud antifasistliku
 rinde, mille koosseisu kuuluvad kõigi
 nelja partei esindajad. Nüüd oli saanud
 teoks see, mille eest oli võidelnud kom-
 munistliku partei oma tegevusest alates. Nüüd
 oli võimalik ühendada kõikide antifasist-
 like rühmituste püüded ühiseks suureks
 ürituseks.¹⁾

Edasi seisis küsimus selles, mis saab
 enda kätte poliitilise, majandusliku ja kultu-
 ralise võimu. Kas saab selles kodanlike
 või tööklassi. Tänu Nõukogude arme
 südamisele meel ja küllaltki suurend
 demokraatlikele jõududele, esotsas niisuguse
 autoritseerilise organisatsiooniga nagu kom-

¹⁾ Yusepman, B., Il nemopuni roberuuro
 opunem, Tjpuronemul, lk. 349-350.

muistliku partii, õnnestus töölisklassil ka-
rata juhtiv osa riigis enda kätte, samal
ajal aga tõmmata kaasa maa üles-
ehitamisele ka kodanikud ringkonnad,
neid järk-järgult imbu kavatsedes.

Ühise koostööga lahendati revolutsio-
nilised küsimused maal. Viidi läbi maa-
reform, mille tulemusena 3,3 miljonit
hektarit maad läks maata, vähese maa-
ga ja imbuasestatud talupoegadele, mis
oli konfiskeeritud antiivsetelt hitlulistelt,
sõjavoimatelt ja mõisnikelt.¹⁾

Demokraatlik agraarreform Ida-Saksa-
maal omas sügavat sotsiaalset ja po-
litilist tähtsust. Selle tulemusena muu-
tus saksa riigi sotsiaalne struktuur.
Lahidest mõisnike klass, kes sajandeid
oli võhunud saksa talupoegi.²⁾

Demokraatliku maaformi teostamine
esimesena saksa töölisklassi ajaloos
pani aluse kindla liidu kujunemi-
sele proletariaadi ja töötavate talupoegadele

¹⁾ Терюбов, Т. В., Проблемы аграрной экономики
Республики Демократической Германии, Москва 1954 г.

²⁾ Ульбарга, Л. А., Борьба рабочих класса Германской
Демократической Республики за социальное со-
циализм и объединение Германии на миро-
вой основе, Москва 1959, стр. 14-15.

vahel. 1)

Õelpoolteodud suurte ülesannete ühisel lahendamisel õppisid riikvad poliitilised parteid üksteist paremini tundma. Algas parteid lähenumine üksteiselt.

Kõige sõbralikumad suhted tekisid vahel töölispartei - kommunistliku partei ja sotsiaaldemokraatliku partei vahel. Kõhise usmängi nimel võideldes hakkas endine lõhe asenduma sõprusel.

Lähenumine töölispartide vahel oli vajalik, sest demokraatlike ümbuskondade läbiviimine Ida-Saksamaal ei meeldinud sugugi natsionaalile Lääne-Saksamaal. Oli kaht, et natsionaalised elemendid kasutavad ära üksteiste parteide eraldatust, et need võivad oma poolt võita mõningad parteide juhtivad tegelased. Seetõttu hakkas üha enam esinema nõudmisi kommunistliku ja sotsiaaldemokraatliku partei ühinemiseks.

Lääneriikide imperialistid alustasid kampaaniat, et töölispartide lähenumist Ida-Saksamaal nuuja ajada. Nende käsitus-

1) Mebagger, A. A., Трудота работа в аааа... lk. 15.

tus olid Lääne Berliinis olevad sotsiaaldemokraatliku partei juhid esotses Schumacheriga, kes kasutasid "ära oma endisidemeid" osa sotsiaaldemokraatidega võrkude tsoonis. Kaites rahvamasse ei võinud aga ühinemise vastand avalikult sellert rääkida, sest "... rahvamasside püüed ühtsusele oli niivõrd tugev, et need inimesed ei julgenud sellega esineda konverentsidel ja kongressidel, rääkimata juba koosolekutest etteviitmis."¹⁾

20-21. detsembrini 1945. a. toimus kommunistliku ja sotsiaaldemokraatliku parteide keskkomiteede ühine konverents. Seal arutati läbi projekt ühise partei loomiseks. Moodustati komisjon, kes pidi töötama välja projekti "Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei printsiibid ja eesmärgid" ning samuti tema põhikirja.

Parteide juhtkonnad hakkasid töötama välja ühiseid seisukohti ideoloogilistes küsimustes marksismi-leninismi platrovil. Selles protsessis tõusis kõrgemale mõlemate parteide liikmete klassitaadlikkus.

¹⁾ Гусев, В., К вопросу объединения германов, лк. 227.

26. veebruaril 1946. a. toimus Saksamaa kommunistliku ja sotsiaaldemokraatliku parteide ühine konverents ühinemise küsimuses.¹⁾ Lepiti kokku, et esialgsel toimumisel need Saksamaa Kommunistliku Partei 15. kongress ja Saksamaa Sotsiaaldemokraatliku Partei 40. kongress.

19. aprillil 1946. a. toimusid Berliinis mõlema partei kongressid, kus võeti vastu lõplik resolutsioon ühinemiseks.

21. aprillil 1946. a. kogunesid mõlema töölispartei delegaadid ühe partei asutamiskongressile, kus toimus nende parteide normiline ühinemine. Uut parteid hakati nimetama Saksamaa Sotsialistlikuks Ühtsusparteks.

Partei asutamisel kongressil ütles Wilhelm Pieck: "Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei on sama tõetava rahva partei, mis ei sõltu välistest jõudest ja võitleb Saksamaal sama rahva täieliselt rahvuslike huvide eest."²⁾

1) Гуссман, В., К вопросу объединения германских, лк. 290.

2) Пичк, В., Объединение германских, лк. 243.

Kongressil võeti vastu parti põhivõlli ja "Manifest saksas rahvale". Partei nimekomitee "häälekandjaks sai ajaleht "Neues Deutschland". Partei esimeheks valiti Wilhelm Pieck ja Otto Grotewohl.

SSÜP¹⁾ loomine oli ajaloolise tähtsusega sündmus saksas rahvale. Teatati töölisklassi ühtsus, mida oli vaja eesti nüüd, mil saksas rahvas pidi taastama oma majanduse, tegema heaks oma süü kogu maailma ees, kasvutama ümber oma rahvanemasside poliitilise teaduse. Manifestis saksas rahvale üldlause: "Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei on antifašistlik-demokraatiline parlamentaarne vabariigi partei, kes kindlustab rahvale kõike mõttevabaduse ja vaasväärtimise õigused, kindlustab täieliku usu- ja südametunnistusevabaduse, samal ajal aga hävitab juurteni fašismi ja militarismi. Riik, mida meie üles ehitame, on tõeliselt demokraatlik riik, kus ka vestupidi usuühingutele, kaugleminevat sallivust teostab. Meie Saksamaa peab jagamatuks neba saksas vabariik olema. Kõikidele separeetsti püüdluste vastu me alustame kõige teravamalt võitlust"²⁾

1) SSÜP = Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei.

2) Dokumente der sozialistischen Einheitspartei Deutschlands, lk. 25.

Kongress võttis vastu „Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei põhiprintsiibid ja ühendamised“. Selles märgiti, et töölisklassi lõhestatuse tõttu võis fašism tulla võimule, mis viis Saksamaa katastroofsi äärel. Nüüd on tarvis koondada kõik jõud Saksamaa majanduse taastamiseks. Selles on esijoonus vaja ühendada kõik antifašistlikud ja rahvarastavad rahvakihid, taastada töölisklassi ühtsus, mille olulisemaks osaks on kahe töölispartei ühendamine. Vänti sõjasüüdlaste karistamist, monopolide likvideerimist, maareformi läbiviimist kogu Saksamaa osas, demokraatliku õiguste kindlustamist kogu rahvale ja Saksamaa ühtsuse taastamist demokraatlikul alusel. Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei esmärgiks on kõikide vabastamine rõhumisest ja ekspluatsatsioonist, niitsusust, tööpuudusest ja sõjast. ¹⁾ Selles oli vaja luua antifašistlik-demokraatlik rühm.

Süüsi ei kavatsenud SSÜP peatuma jääda antifašistlik-demokraatliku vabariigi juude, neid tema esmärgiks oli sotsialistliku ühikonna üleshitamine. ²⁾

¹⁾ Dokumente der sozialistischen Einheitspartei Deutschlands, lk. 8.

²⁾ Saksamaa, lk. 27.

Peab märkima, et töölisklassi ühtsus saavutati ainult osal Saksamaast. Siiski oli see otsustava tähtsusega tegur maa ajaloos. Lääne-Saksamaal SSÜP tegus rullati ja jähteti töölisklassimist.

Pärast töölisparteide ühinemist oli peamiseks siseparteiliseks ühendamiseks partei liikmete massiliseks- leninlik kasvatamine ja partei ridade puhastamine oportunistlikult elementidest. Nende ühendamise lahendamiseks polus ahnud võimalik SSÜP-d muuta uut tüüpi parteiks, massiliseks- leninlikuks parteiks.

1946.a. nõudsid laiad töötajate massid, ametiühingud ja antifasistlik-demonstratsioonid parteid monopolide likvideerimist ja sõjariiside ning autövõtte natsistide omandi ülevõtmist rahaline rahvavõimu organiteks.¹⁾

Tulles vastu rahva tahtele rahaline omavalitsuse organid loostasid selle. Rahva kätte läks kolm tuhat suurellevõtte, mis andsid kokku 40% Ida-Saksamaa tööstus- ja dardangust.²⁾

¹⁾ Tepesobur, J. T., Pajbumu nupnai ekonomika... lk. 46

²⁾ 10 nün FDP, Mocuba 1959, lk. 50.

See pani aluse sotsialistlikule sektorile
 tunnisele maal, mis omakorda toinaasa
 sotsialistliku tootmisele tekkimisele. Vär-
 kogude liit loobus sama rahva kasuks
 3800 ettevõtet, mida olus tulnud de-
 monteerida reparatsioonide tekkimiseks, mis
 veelgi tugevdas sotsialistlikku sektorit.¹⁾

Nii oli 1946.a. Ida-Saaremaa majandus-
 ses kolm majandussektorit: sotsialistlik,
 kapitalistlik ja väikeraudtootmine, millest
 juhtivat kohta harras omandama sotsia-
 listlik sektor.

Skjundades ümber maa poliitilist
 ja majanduslikku võrde SSÜP initsiatiivil
 viidi 1946.a. läbi demokraatlikud reformid
 rahvahariduse, noorte, tööaitse, turvise
 ja muudele elu aladele. Need reformid oma-
 sid suurt tähtsust maa demokraatiseeri-
 misel ja demokraatiseerimisel.

Suurt tähtsust omistas SSÜP kohaline
 omavalitsusorganite valimistele, mis toimusid
 20. oktoobril 1946.aastal. SSÜP valimiseelses
 üleskutses peoerati tähelepanu sellele, et
 läänetsomides on mõisnikud ja töösturid
 jällegi juhtival kohal poliitikas ja majandus-

1) Terešobur, J. S., Paigumme murproui ekonomika...

dukelus. Saksamaal ähvardes hädaoht, kuna Lääne-Saksamaal auru jän- ja u-nensipoliitika oli suunatud uue sõja val-lopäästmisele. ISLIP nutsus üles kõiki saks-lasi andma oma häälid selle poolt, et Saksamaal unagi ei nõidans militarism, et Saksamaast kujuneks ühtne rahvamaas-tus, demokraatlik töötajate riik.¹⁾

Valimiste tulemusena andis 5 miljonit töötajat oma häälid ISLIP kandidaatide poolt. ISLIP juhtkond märkis oma avaldu-ses valimiste tulemuse kohta, et seda edu ei saavutatud mitte tühjade lubadustega, vaid see oli partei selge ja sihikindla poliit-ika tulemus, mis taotleb fašismi ja mili-tarismi hävitamist ja uue, demokraatliku Saksamaa üleshitamist, kus on töötajate kindlustatud vaba ja õnnelik elu.²⁾

5 miljonit häält moodustas 58,5% kogu häälti arvust.³⁾ See oli veevane tulemus, et ISLIP poliitika oli leidnud tunnustuse enamikus töötajate hulgas. Valimiste tule-

1) Dokumente der sozialistischen Einheitspartei Deutschlands, lk. 94.

2) Sealsamas, lk. 103.

3) Trepšovur, J. F., Põhbumu unprovi sotsialismu... lk. 6.

misuna moodustati kohalised omavalitsuse organid, mis muutusid sausa rahva massi-organiks.

SSÜP ühendamisel tähtsati 1946.a. väljer Saksaa Demokraatiline Vabariigi konstitutsiooni projekt. See konstitutsioon andis rahvale laialdased demokraatlikud õigused ja põhjendas ideed Saksamaa majanduslikust ja poliitilisest ühtsusest.¹⁾

Demokraatiline ümbunoralduste tagajärjel Saksaa-Saksamaal rehtustatud ühiskondlik korraldus kujutas endast antifasistlikku, demokraatlikku riiginorda, uus jultis osa oli töölisklassil. Töölisklassi liit talurahvaga sai kindlaks tagatiseks Saksaa-Saksamaa edasises demokraatlikus arengus. Demokraatlikud ümbunoraldused majanduslikus, poliitilises ja kultuurilises elus nandsid revolutsioonilise pöördi iseloomu. Olid searutatud eesmärged, mida Saksamaa Kommunistlik Partei juba aastaid tagasi oli püstitanud.²⁾

Saantatud tulemused tõestisid SSÜP

¹⁾ Dokumente der sozialistischen Einheitspartei Deutschlands, lk. 108.

²⁾ 10 um FDP, lk. 51.

autoriteti massides. SÜP juhtonna avalduses 22. aprillil 1947.a. märgiti, et Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei on oma ühe aastase teguvuse jooksul muutunud tugevas poliitilises ja ühiskondlikes võimudes Saksamaa ühtsuse eest, ta on muutunud massiparteiks, mille liikides on 1,7 miljonit liiget.¹⁾

Septembris 1947.a. toimus SÜP II kongress. Kongressist võttis osa üle 800 delegaati, kes esindasid 1,8 miljonit parteiliiget.²⁾ Kongress pidi tegema konnukõttid partei 17-kuu jooksul tehtud tööst ja püstitama eesmärged edaspidises töös.

SÜP esimese Wilhelmi Pieci viitas poliitilise aruande, milles ta märkis, et partei edasise teguvuse alus on põhiprintsiibid, mis võeti vastu partei asutamise kongressil, s.o. rahuehitamine, demokraatia ja rahva heaolu eest võitlemine.³⁾

Erilist tähelepanu pöördeti SÜP II kongressil Saksamaa majandusliku arengu kü-

¹⁾ Documente der sozialistischen Einheitspartei Deutschlands, lk. 159.

²⁾ "Rahva hääl", 22.09.47

³⁾ Saksamaa.

simustele. Walter Ulbrichti eluame "Demokraat-
like üleskirus majanduse ja administratsiooni"
oli uus majanduse ümbuureldamise pro-
grammis. Kongress püstitas lozungi: "Lohum-
testa, õiglaselt jagada, paremini elada!"¹⁾

PSÜP II kongress rõhutas, et on aeg asuda
sisse viima plaanimajandust.²⁾ Seda võimal-
dusid sügavad demokraatlikud ümbuurel-
dused maal, mis olid ellu viidud rahva-
võime poolt. Oli loodud sotsialistlik
majandusentor, mis kaaras paremaid tust-
misvõimalusi. Lihna ja viltu vahel olid ku-
jununud juba teatavad võrsed.

1948. aastani koostati tööstuses, transpor-
dis, kaubanduses ja veevõrkumises viitakümnepäev-
nid. Kesgne rahvamajanduse areng nõudis
planeerimise viisimise parandamist.

PSÜP II kongress nõustas partei keskjaha-
tust töötama välja ja võtama Sotsiaalsel Majan-
duskomisjonile rahvamajanduse arendamiseks
kahe aasta plaani projekt.³⁾

¹⁾ Тейсселер, Т. Г., Партия и народное хозяйство..., lk. 102.

²⁾ 10-й съезд ЦКП, lk. 51.

³⁾ Ульбрихт, В. Г., Коммунистическое руководство
в Германской Демократической Республике,
Москва 1959, lk. 12.

Kongressi ettepanemul pidi planeerimisega alustatama 1948.a. täisel poolel ja edasi kavandatama juba rahvamajanduse taastamise suundumise plaan 1949-1950. aastaks.¹⁾

SSÜP II kongress rõhutas eriti partiialorganisatsioonide ja ametiühingute osa taastamises. Need organisatsioonid pidid saama juhtivaks järeus võtluse tööstlikkuse töötamise eest, töödistsipliini tugevdamisel ja poliitlise kasvatusöö tegemisel massides.²⁾

Kongressi ettepanemul loodi rahvaaurolli komisjonid ettevõttes. Need tegid hiljem ära suure töö võtluse töö parandamisel ettevõttes, võitlesid spekulatsioonide ja varastamise vastu.³⁾

Puudutades põllumajanduse erinõu perspektiive, märkis SSÜP II kongress, et tuleb abistada külvikuid, uusmäärakaid ja ämburannud talupoegi. Samal ajal tuleb teha selgitustööd talupoegade sotsiaaltaline taastamiseprospektiivide loomisest. Selline oli suure viiles juba olemas teataval ed-

1) Тезисы, Т. 5., Раздумья и вопросы экономики..., л. 103

2) 10 лет ТДР, л. 52.

3) Тезисы, Т. 5., Раздумья и вопросы экономики..., л. 102.

duxi, kuna olid arunud mitmesugused kollektiivse töö vormid, nagu viljapuu, karjatamine, võitlus kahjuritega jne.¹⁾

Samal kongressil otsustati, et põllumajandus töötavate tööliste ja töötavate talupoegade, kes täieliku vabatahtlikkuse alusel ühinevad teotmisühitutes, tuleb osutada vajaliku abi, et sellega tugevdada tööliste liitu töötavate talupoegadega.²⁾

Samuti tuli tugevdada sõprust väike- ja kesktalupoegade, et neid kaasa tõmmata astuma teotmisoperatiivsesse, milliste eesmärgideks on, kõrgemat majandusvõime vormi linna ja maa vahel.

Uue konna tugipunktideks küllas pidid saama MTJ-d³⁾, mis oleksid varustatud esmoolulise tehnikaga ja kaadriga, nad oleksid abistanud esmajoone teotmisoperatiivse ja oleksid ka poliitilise kasvatus töö uskus küllas.

Partiaalorganisatsioonide peamiseks ülesandeks küllas pidi saama jälgimine, et võtta

1) Тезисы, Т. 5., Разделуи экономический..., стр. 86.

2) Теоретический.

3) МТЖ - машина-тракторная.

kasutusele kõik põllumajanduslikud maad-
alad, tõstetakse maa viljandust kõigi abinõu-
dega ja täidetakse riiklikud kohustused.
Nende abinõude täitmiseks olus süvendama
töölisi-talupoegade liitu.¹⁾

Tähtsaimaks ülesandeks loetakse kongress
võitlust Saksamaa ühtsuse eest, mis pidi ole-
ma kõigi saksa rahva eesmärgiks.²⁾

Saksa töötav rahvas tekitab vaimus-
tusega SSÜP II kongressi otsused, mille
täitmiseks olus elumisel Saksamaa töötajate
suurus võiduks.

1948. a. juulis toimus SSÜP Kesjuhatusel
11. plenum. Plenum lõi välja otsustava
üksandi - muuta Saksamaa Sotsialistlik
Ühtsuspartei marksistlik-leninlikuks tüüpi
parteks.³⁾ Sama ühisimus oli antud veel
SSÜP Kesjuhatusel 12. ja 13. plenumil ja eriti
partei I konverentsil.

SSÜP I konverents toimus 1949. a. jaan-
uaris. Enne konverentsi viidi läbi riigis
laialdane diskussioon ideelis-politilistes

1) 10 nm FDP, lk. 52.

2) Dokumente der sozialistischen Einheitspartei
Deutschlands, lk. 102

3) 10 nm FDP, lk. 53.

küsimustes. Dismissioon näitas et partei-
liikmete ideelis-politiline tase olid tärksunud,
et on tugunenud partei organisatsiooniline
ühitus, tema sidemed rahvamassidega. Partei
raad olid tärksunud peamine töölisklassi,
talurahva ja intelligentsi ridade and.

Dismissiooni käigus konstatatsioon: Nõuko-
grude liidu juhtivat osa rahuluris ja Nõu-
kogude liidu Kommunistliku Partei teed-
näitavat osa maailma töölisklassidele.¹⁾

ISÜP - kommuuts töötas välja laia-
ulatusliku maa arendamise programmi,
andis selge orientatsioon edaspidiseks tööks.
Kommuuts juhtis tähelepanu kolme pea-
suunalise Samsamaa arengus:

- 1) Võitlus Samsamaa demokraatiseerimise ja
õiglase rahu sõlmimise eest.
- 2) Antifasistliku võrja tugudamine Ida-Sam-
samaal
- 3) Võitlus ISÜP muutmise eest eest liigpi
parteis, marksistlik-leninlikus liigpi parteis.²⁾

1) 10 um JDP, lk. 54.

2) Тезисы, Т.Т., Раздумия и планы
экономики..., lk. 15.

SSÜP - konverentsi resolutsioonides rõhuti
 sutati alla, et mõõdukas kolme ja pooli
 aastaga saavutas töölisklass suurt edu.
 Töölisklass näitas end otsustava jõuna.
 Töölisklass ja ta partei - Sotsiaalsotsiaalselt
 Ühtsuspartei - olid peamiseks võitluse organi-
 seeerijateks demokraatilisest ja elu ümbunor-
 raldamisest eest maal. Nad organiseerisid plaanide
 väljatöötamist ja nende täitmist. 1)

Kõik töölisklassi edusammud saavutati
 viisa klassivõitluse sise ja välismaise
 reaktiividega. Klassivõitluse tugevamine nõudis
 valituse tugevdamist. Konverents märkis, et
 väimoodanline partiid sageli demokraatiline
 abinõude läbiviimisel avaldasid otsustamatust
 rõhulisi, kaldudes lamama kompromissidele
 reaktiividega. Hinult töölisklass ja ta partei
 juunis kõik tagurliku ja edasilükkumist pidur-
 dava välja otsustavalt ja rõhulsteta. 2)

SSÜP - konverents võttis vastu manifesti
 saxe rahvaks ja resolutsioonid partei lähemast
 ülesandest. Resolutsioonides rõhutati, et SSÜP
 muutuma uut tüüpi parteiks, kasvutama
 oma liikmetel marxismi-leninismi seisundis

1) 10 nm JDP, lk. 54.

2) Sotsiaals.

ja tulusproletaarsele internationalismile. Partei usujuhatus tegi kõikselle partei liikmetele kohustusena Nõukogude liidu kommunistlikule Partei ajalehe uurimise ja meesõnimekirjade loetlust lugemise.¹⁾

Konverents nõudis töölise-talupoegade liidu tugevdamist, samuti intelligentsi kaasatõmbamist rahvamajanduse ülesannete lahendamisel. See oli vajalik sotsialistlikku ühiskonda üheshitamisel, mida partei lugis oma peamiseks eesmärgiks.²⁾

Nõitlus konverentsi otsuste elluviimise eest nõudis konverents kriitika ja enesekriitika arendamist, võitlust kriitikalämmetajatega, võitlust valekontseptioonide vastu. Tuli pöörduda enam tähelepanu kaadri vahikule.³⁾

SSÜP I konverents pöördus ühiskutsega kõigi asjete saavutamise poole, kes armastavad oma noodumaid, sõltumata nende parteilistest kuuluvust, sotsiaalsest seisundist ja poliitilistest veendumustest ühiskutsega: nõtta aktiivselt

1) Тезисы, Т. 5., Раздумья о новой экономике..., стр. 15.

2) 10 лет СДП, стр. 55.

3) Тезисы, Т. 5., Раздумья о новой экономике..., стр. 16.

osa võitlemist meie kodumaa taassünni
est, Saksamaa demokraatliku ühtsuse ja
elutingimuste parandamise est.¹⁾

SSÜP toetas kindlat rahupoliitikat, näi-
tas üles initsiatiivi võitluse Saksamaa ühtsuse
est, tihes ettepanemid Saksamaa rahvusvõrges-
si koostöösühmise küsimuses.²⁾

Samal ajal ajasid lääneriigid lõhestus-
poliitikat. Nad löid 20. septembril 1949. a.
separaatse Lääne-Saksa riigi. See oli vastu-
olus Potsdami kokkulepetega, mille järgi Sak-
samaa võis olla ainult ühtne riik. Põhise
määr lõhestamise poliitika vastu esile pro-
testilainid kogu Saksamaal.

4. oktoobril 1949. a. SSÜP plenum aval-
das resolutsiooni: „Demokraatlik Saksaa keh-
vusvõrges ja Saksamaa sotsialistlik ühtsuspeetki.“
Selles resolutsioonis olid korektlised ja takti-
kalsed viisimused võitluse metoodide kohta
ühtse Saksamaa est.³⁾

SSÜP otsus Demokraatlikust Saksaa
Rahvusvõrgesest sai aluseks ajaloosile otsusele

1) „Neues Deutschland“, 29.01.1949.

2) 10. num FDP, lk. 56.

3) Sealsamas.

7. oktoobril 1949. a. Sausa Rahvanäärkoogu
 ümbermuudustamisest Ajutiseks Rahvakojaks ja
 Sausa Demokraatliku Vabariigi väljakuuluta-
 misele.

Sausa Demokraatliku Vabariigi muudusta-
 mine oli sausa töölisklassi suurus võidus,
 mis saarutati töölise-talupidajate liidu
 poolt SSÜP juhtimisel koostöös antifasistlik-
 demokraatliku parteidega.¹⁾

Sausa Demokraatliku Vabariigi loomine
 pani aluse ühtsele sõltumatule demokraatli-
 kule rahvaremendavale Sausamaale. See andis
 püsitava löögi ameerika-inglise imperia-
 listide agressiivsetele plaanidele, kes püüdsid
 allutada kogu Sausamaad oma diktaadile
 ja kasutada tema territooriumi oma unni-
 tegelikuks eesmärgideks.²⁾

1950. a. jaanuaris toimus SSÜP Kes-
 juhatusel plenum. SSÜP presidendi Walter
 Ulbrichti aruannekoos märgiti, et peami-
 sene ülesandeks momentide on võitlus rah-
 eest, sõpruse arendamine Nõukogude Liiduga.³⁾

1) „Neues Deutschland“, 5.10.1948.

2) Ulbricht, W. A., „Sozjalne reforme uues...“, lk. 28.

3) „Tšehha“, 12.01.1950.

Ettenandega rahvamajanduse arendamise plaanist 1950. aastaks esines Heinrich Rau. Ta märkis, et tööstustoodangu tase peab aasta lõpus tõusma 103%-le võrreldes 1936. aastaga.¹⁾

Kahe aasta plaani täitmisega pidi olema põhiliselt lõpule viidud taastamisperiood. Edaspidisena loosungina pidi olema: täita kahe aasta plaan SSÜP III kongressis, mis pidi toimuma sama aasta juulis.

See ülesanne ka täideti. Kahe aasta plaan täideti ühe aasta ja nune nunge 103,1%-liselt võrreldes 1936. aastaga. Sotsialistlik suter andis 73% rooge toodangust Idu-Suusamaal.²⁾

Rahvamajanduse taastamise ja arendamise kahe aasta plaani edukas täitmine andis võimaluse anda rahvamajanduse arendamise pikemaajalise planeerimisele. Selles töötati SSÜP initsiatiivil välja rahvamajanduse arendamise plaani projekt aastaks 1951-1955. 14. veebruaril 1950. a. moodustati komisjon plaani väljatöötamiseks. Projekt arutati lühikajaliselt läbi SSÜP III kongressil 1950. a. juulis. Sama aasta

1) "Trepka", 12.01.1950

2) 10 nm TDP, lk. 59.

argentis kiideti projekt heaus valitsuse poolt.¹⁾

Rahvamajanduse arendamise esimese viie aasta plaan oli rahuliku üleshitustöö plaan. Kõsastann jooksul pidi tööstuse koguteodang tõusma 1955. a. 210,7% võrreldes 1936. aastaga. Selle plaani täitmiseks oleks olnud vennaas täandis Jansa Demokraatliku Vabariigi ühiskondliku korra peamusest võrreldes kapitalistliku riikidega.²⁾

PSÜP kutsus kõiki vabariigi töötajaid üles andma kogu oma jõu selle grandioosse plaani täitmiseks. Vabariigi presidend Wilhulm Pieu ütles ühes oma sõnavõtus, et peamiseks ülesandeks on kontsentreerida kõik jõud, kogu sausa töölisulass, talupidajad, käsitöölised, tunistajad ja ka õpilased selle suure programmi täitmiseks.³⁾

PSÜP III kongressil rõhutati, et on vajalik kindlaks teha partei kujunemist uut tüüpi parteiks. See on vajalik esimese viie aasta plaani eduka täitmiseks ning võtluseks rahvusl. Kongress määras tähtajad, et kõige lähema ajaga tõsta partei ideoloogilist ja organisatsioonilist taset, tugedada ta sidemetel massidega, osutada abi massioigan-

1) Trepobur, T. K., Razbunuu myshnoi ekonomii..., lk. 111.

2) Sealsamas, lk. 112-114.

3) Sealsamas, lk. 130.

satsioonidele. ¹⁾

See tähtsus oli peetud ühe põhikorra vastuvõtmisel, mis vastas marksistlik-leninliku liigipi parteile. Nõeti vastu otsus parteiliikumete kontrollimise kohta, mille käigus tuli vahitada liikumepildid. See oli vajalik, et puhastada partei ebainimlikest ja vaenulikest elementidest. Rõhutati, et tööstustööstel peab olema enamus parteis. ²⁾

Parteilinias pidi jääma tööliselassi saavutatud ühtsuse igemilguse kindlustamine, misjuures tuli jätkata otsustavat võitlust illegaalse, schumacherliku agentuuriga kõikes sotsiaal-demonstratsiooni avaldustes, mis parteile vaenuliku ideoloogiaga. ³⁾

ISÜP III kongress märkis, et rahvamajandus annab eduvõitu. Tööstus on saavutatud 1936. a. tasemele ja põllumajandus on jäänud sõjajärgsele tasemele. Kõik see annab võimaluse lähemal ajal kaardisüsteemi. ⁴⁾

ISÜP mobiliseeris töötajaid võitlusesse rahvamajanduse arendamise esimese viie aasta

¹⁾ 10 um FDP, lk. 53.

²⁾ Sealsamas.

³⁾ "Tippabge", 22. 07. 1950

⁴⁾ Sealsamas.

plaanid täitmiseks. 1951. aastal täideti aasta
 plaan 105,2%-ltselt, 1952. a. 103%-ltselt. ¹⁾

ISÜP poliitika leidis täielikku heak-
 kiitu kogu rahva hulgas. Leda töestasiid
 valimised 15. oktoobril 1952. a. kus valiti Lääne
 Demokraatliku Nõukogu riigivõime organid. De-
 mokraatlike jõudude võit valimistel tähistas
 uut etappi Lääneamaa ajelooas. ²⁾

¹⁾ Тезисы, Т. 5, Разделу о выполнении
 ... , л. 131.

²⁾ 10-м ISÜP, л. 60.

2. Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei aastail 1952-1958.

9-12. juulini 1952. a. toimus SÜÜP II konve-
rents. See konverents on erilise tähtsusega
SDV¹⁾ ajaloos. Nimelt SÜÜP kesjuhatuse otsus-
tas II konverentsil läbi vaadata küsimuse
plaaniäärast sotsialismi üleshitamisest SDV-s.²⁾

Konverents otsas SÜÜP juurkätte Walter
Ulbricht suundkõne temal "Kaasaegne elu-
kord ja Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei
uus ülesanded." Ettevõtja märgis, et ma-
ailmas on praegu kaks leeri. Sotsialismi ja
demonaastilise esotsas NSU ühilduga ja milita-
rismi-ning imperialismile, mille esotsas on
USA. Sotsialismileerus toimub rahulik elitus-
töö, mille eesmärgis on inimete elujärge
parandamine. Üleshitustöö käigus sotsialistlikud
maad abistavad üksteist.

Imperialismileerus kannavad vastuolud.

1) SDV = Saksa Demokraatlik Nõukogu

2) "За порокони мир, за разогнано земе-
крануто!" 18.07.1952.

kuu teise maailmasõjas võitnud kapitalist-
liinud riigid püüavad nõrgendada võidetuid,
et neid alatisus tõjuda kõvale maailmatunult.¹⁾

Ettevõtja märkis, et SDV välispoliitina es-
märksid on käesoleval ajal:

- 1) Üldise rahu säilitamine ja kindlustamine.
Rahulepingu sõlmimine ja Saksamaa ühtsuse
taastamine demokraatlikel alustel.
- 2) Kaubanduse ja heanaabulike suhete
arendamine kõigi maadega, sealhulgas
ka kapitalistlike riikidega, kuid võrdõigus-
likul alusel.
- 3) Võitlus demokraatia progressi eest, kaitsta
oma maad ja tema sotsialistlikku seades-
likkust.
4. Püsivenda sõprust NSV Liiduga, kes on
elimaailmse rahu kantaks, liinaga ja
kõigi teiste sõbralike maadega.²⁾

Töölisklass, juhitud SSÜP poolt, kindlus
liidus talupidajadega oli saavutanud SDV
majanduse arendamisel suurt edu. Esimene
viie aasta plaani täideti edukalt.

Konvents andis tõeetilise analüüsi
demokraatia arengu kohta Saksamaal järgi

1) "За порокані мур, за напозгнуса генерпамус!"
18.07.1952.

2) Saksamaal.

muutamisest kuni sotsialismi üleshitamise
väljakuulutamiseni SDV-s. 1)

Demokraatlik riigivõim SDV-s tugunes
pidvalt. Riigiparasechi töötajad olid omandanud
juhtimistöo kogemused. Siiski oli riigi üles-
annete lahendamiseks vaja muuta riigiparaset
veelgi paindlikumaks.

Konverents võis konstatada, et majandus
oli rahvlik ja kespnatiivne sektor saanud
uue vana aluseks. 1951. aastal andis sotsialist-
liku sektori 79,2% kogutoodangust. 1952. a.
 lõpus pidi ta tõusma 81%-ni. Sotsialist-
liku sektori pidev kasv näitas, et täideti
partei I konverentsi otsused. 2)

Edusamme teigi ka põllumajandus.
Töötavate talupidajate initsiatiiv, MTJ-de võr-
gu laiendamine riigi poolt ja riigi ag-
rotiivsete meetodite kasutamise võime aitas
täita kõik plaamilised ülesanded.

Oli muidugi ka raskesti. Üleshitus-
töö toimus klassivõitluse alusel. SDV-l
oli avatud piir sama Föderaalne Nõukogu,
kust saadeti spioonid ja rahurid sotsialistliku

1) 10 nnn JDP, lk. 61

2) "Ja voprosu nup, ze napognyvo
genoupanuro!" 18.07.1952.

jän rahva huvide kasvus. Juhtiv osa selles liidus kuulus töölisklassile, kelle esatasas oli PÜP, kes juhendas Marxi-Engelsi-Lenini õpetust.

PÜP mobiliseeris töölisi ja talupoegi võitlusele uue Saksamaa eest. Partei II konverentsil formuleeriti SDV riigivõimu peamiseks ülesandeks rääsakeval etapil, mis sisald järgmisi:

- 1) Lendada maha võimult kõrvaldatud klasside vastupanu.
- 2) Organiseerida sotsialismi üleshitamine kõikide elanikkonna kihtide koondamisega töölisklassi ümber.
- 3) Linnas Pessa Demokraatliku Vabariigi ulvontatud jõud.¹⁾

Seades peamiseks eesmärgiks sotsialismi üleshitamise, konverentsil rõhutati, et peamine vahend selle toostamiseks on proletariaadi riiklik võim, mis opereerib liidul talupoegadele.²⁾

Eluliseus küsimusena Saksamaale oli tema ühendamine. Sotsialismi ehitamine SDV-s ja osas Berliinis nõis ainult soodustada maa demokraatlikul alustel. Saksamaa ühendamisel

1) 10 um JDP, lk. 62

2) Saksamaa.

küsimuse tegi äärmiselt raskesti lään-laksamaa valitsusate ringkondade poliitika, mis oli suunatud maa lohistatuse säilitamiseks. ¹⁾

Edasi rääkides SSÜP II nomenklatuuril SDU tööstuse arenguperspektiive. Tuli läbi viia suure tehaste remontimiseks uus tehnika juurutamine. Rõhutati vajadust raski õhutamisega uue ja esindliku traditsiooni ning tehnika tundmaõppimiseks, mis tagaksid tööviimise tunde. Tuli enam propagandida sotsialistlikku võitlust töötajate hulgas, ühtlasi märkida, et uus varem oli võitluse peamiseks eesmärgiks teodang suundamine, siis edaspidi tuli peatõhu antada valitsemisele, muidugi samal ajal selmas pidada ka teodangu väljalasne suundamist. ²⁾

Majanduse alal luges SSÜP II nomenklatuur peamiseks ülesandeks:

- 1) Rahvamajanduse arendamise viimisele viie aasta plaani täitmisele, milles peatõhu antada võitlusele liividele-misli energiamajanduses.

¹⁾ Cebren, Z., Znanost ja Tööstus, Moskva, 1957, lk. 103.

²⁾ "Za voprosami uspr. ja razvitiya gosplanov".
18. 07. 1952.

- 2) Sisse viia kõinides majandushaardes kaasa ökonomia, see käib ra riigivalitsuse kohta, kindlustada kõinide plaanide täitmine tööviljakuse tõstmisege, teodengre omahinna alandamine ja annuulurimis-plaanide täitmine.
- 3) Kaubaringluse igapäevase suurendamise kindlustamine, produktisidoni kvaliteedi tõstmine, laostahenempede sovitimendi loomdamine.
- 4) Kindlustada süstemaatiline elanikkonna kutarame teus, mis on SDV majanduse arengre saaduseks.
- 5) Igapäevase laiale töötajate masside loominguise initsiatiivi tõstmine, mis on suunatud töötamisvõime suurendamiseks, materjalide ja tooraine korrushoidmisele, paunale radnestiku kasutamisele, sotsiaalistiline võistluse arendamisele.
- 6) Süstemaatiliselt parandada riigi- ja parteiaparaadi poolt majanduse juhtimise meetode.
- 7) Haline hoed tehnilise ja tradustiline intelligentsi kaschi est, millele tuleb luua vajalikeel tingimused viljakuse teus, kindlustada uue tehnilise

intelligentsi kaadri ettevalmistamine. ¹⁾

Puudutades põllumajanduse arengu küsimusi, märgiti konkreetselt, et mõningates küladel on juba mõnda aega tegutsenud põllumajanduslikud tootmiskoopetiivid, mille liikmed harravad maad ühiselt.

Kahjuks ei ole need siiani veel saanud abi. Kõlas toimub siiski revolutsiooniline areng, mis sunnib meid osutama sellele küsimusele suuremat tähelepanu. ²⁾

Mõnedes küladel põllutöölised, uusmaasaajad ja muud põllumajandusametlased loeid vabatahtlikud komitseed ette põllumajanduslike kooperatiivide loomiseks, sest nad mõistavad, et ainult ühise tööga põllumajandus on võimalik tõsta töö viljast, kergendada tööd, suurendada laialdaselt mehhaniseerimist. ³⁾ SSÜP II nõukogu nõudis nende komitseed igakülgselt toetamist.

SSÜP II nõukogu andis suuna ka siseparteilisele arengule. Partei ideoloogiline tase oli tõusnud võitluses esimese viie aasta plaani eduka täitmise eest, tänu

1) "За повышение уровня сельскохозяйственного производства!" 18.07.1957

2) Healsamas.

3) Healsamas.

marxismi-leninismi aluste uurimisele. Partei-
liikmete kontrollimine ja kriitika ning mere-
kriitika andamine partei keskkomitee poolt-
kõik see aitab kaasa neile edusammudele,
mida saavutas töötar rahvas.¹⁾

ISÜP II konverents võis konstatavida, et
oma arengu käigus muutus ~~Sotsia-~~ Sotsia-
listlik Ühtsuspartei marxistlik-leninlikku tüü-
pi parteis. Partei es seisis ajaloolise ülesanne
võia töölisklass edasi sotsialismi ehitamise tul-
lele ülesande lahendamisel ta pidi näitama
end kui suure rahva avangard. Peamiseks
ülesandeks siseparteilises töös oli partei orga-
nisatsioonilise töö suure tõstmise poliitiliste
ülesannete tähtsusele.²⁾

Partei ülesanne ideoloogia alal seisis
selles, et kasvutada töölisklassis ja kõikides
töötajates sotsialistlikku teadvust ja samaaeg-
selt andada järgkõlpsat võitlust kodan-
liku ideoloogiaga. Partei ideoloogiline võitlus
pidi olema suunatud sellele, et sisendada
armastust marxistlik-leninliku ühiskon-
natraditsiooni vastu töötajates, et kõinjal muutuks

1) 10 nm JDP, lk. 61

2) „За работу! мур, за работу! геомо-
нрамуо!“ 18. 07. 1952.

teoreetilis-traditsiooniline marksismi-leninismi klassikute töid.¹⁾

SSÜP II kongressil oli reaalne suun tähtsus SDV arengule. Partei II kongressi pealt püstitatud eesmärk - sotsialismi ühiskitamine leidis rahvamasside palevat toetust. Maal tekkis loominguilise initsiatiivi ja tööentusiasmi tõus, arenes tööerandlaste liikumine, tänsid erile silmapaistvad organisatsioonid ja juhid, kes arensid majandusliku ja kultuurilise ühiskitustöö etvtsa.²⁾

1952. a. rahvamajandusplaani ühtitati. Tööstusteodangu alal ühtitati 1952. a. plaan 1951. aastaga võrreldes 16%, 1936. a. tööstusteodangu tase ühtitati 57,1% võrra.³⁾

SSÜP juhtimisel kasutati ära kõik ressursid, mis soodustasid teadmise suurendamist. Nii võeti SSÜP Keskomitee Politbüroo poolt 1953. a. veebruaris vastu määrus "Ökonoomia režiimist kui sotsialistliku majanduse tähtsaimast meetodist". Selles määruses rõhutati eriti nõnnuhoidu ja sotsialistliku omaetviga

1) "За работу над, за работу генерально!",
18.07.1952.

2) Уберов, Ф. Н., Импортенство социализма..., lk. 15

3) Сеalsamas.

keelika ümbekäimise vajadust.¹⁾

Suurt tähelepanu SSKP tegevuses väänd keskkomitee 15. plenum, mis toimus 1953. a. juulis. Plenum kinnitas, et ülemine sotsialismi aluste ehitamisele oli õige, kuid kiirustamisega tehti olulisi vigu. Nii andati väga kiirsti res-ntööstust, mille tagajärjel kannatas laiatark-kaupade tootmine elanikkonna vajaduste rahuldamises. Ebaõige oli ka katse välja tõjuda väike- ja keskkandlus, samuti maal suurtalu-riid. Põllumajanduslike koopatiivide loomisel ei peetud kinni sobatavuse printsiibist. See poliitika kutsus esile reaktusi, mida kantakse ära reaktioonärid.²⁾

Stendis küsimustes toimus otsustav pöö-re, mida hakati nimetama „uus kursus“. Selle tähtsamaks joonuks oli demokraatliku konna tugendamise ja sotsialistliku reaktus-liku vaatemise. Sellest ei alded viimarel ajal kinni peetud. Karistuse ähvardusel ei nõidud neid enam riikuda.³⁾

Uue elu ehitamise edusammud S DV-s

¹⁾ Тезисы, Т. 5., Раздумие о новой экономии... , lk. 130

²⁾ Раздумие, lk. 31

³⁾ Раздумие.

utensid esile raeru vanlaste hulgas. Pärast otsustavate abinõude saundemist SSÜP poolt elanikkonna elu parandemisel, otsustas nantsioon välja astuda.¹⁾

Nad organiseerisid 17. juulil 1953. a. palgaliste ameerika luure agentide sisetungi Lääne-Berliinist Berliini demokraatlikku rnto- nisse, kus provokatsioonid pidid kaasa tõmba- ma elanikkonna ja kumbama Sana Demo- kraatliku kabeeringi selituse.

See räpane avantüür kummas läbi. Elanikkond ei läinud provokatsioonidega kaasa, neil keitus oma demokraatlikku vorda. See sündmus näitas, et SDV rahvas toetab oma selitust. Ühtlasi oli see sündmus ka suureks hoiatuseks, et Saksamaal lõhestamis- poliitika ajamine on inimkuonnale alaliseks sõjaku tekitamiseks põhjuseks.²⁾

Sama aasta septembrikuus toimus de- mokraatlike parteide ja organisatsioonide ühine nõupidamine, kus selgitati SSÜP poliitilist jeont ja uut uusi elemente. Sküid kavati enam tähelepanu osutama erentorile majen-

¹⁾ Девисов, Т. В., Пагбумме мупноу эноно- мии... lk. 34

²⁾ Laksames, lk. 34-35.

duss. Tootmisplaanid 1953. ja 1954. aasteks
töötati ümber, mille järgi pidi reaktiivsus
arvuma edasi, kuid laiatulvakaupade toot-
mine pidi suurema tunduvalt kiiremini.¹⁾

1954. a. 30. märtsist 7. aprillini toimus SSÜP
IV kongress. SSÜP esimene sekretär Walter Ulbricht
erius kongressil arendusõnne, milles ta andis
analüüsi partei sise- ja välispoliitikat ja tegi
konkreetsed esimese viie aasta plaani täit-
misest. Ta märkis, et kongress toimub ajal,
mil sotsialismile eritsas NSV hädunge tul-
pingutusi rahva säähtamises, milles oluline osa
on ka SDV-l, olles esimeses rahvaromantava
riigis Saksamaa ajaloos.²⁾

Kongressil võidi konstatada, et rahva-
majanduse arendamisel esimese viie aasta plas-
ni täitmise arvub edukalt. Oli üle saadud
resurssid, mida tarvitasid Saksamaa lõhista-
misega majanduslikud disproporsioonid, mille
vähendamisel oli eelmise kongress
toinud ühisandus parteile ja valitsusele.³⁾

¹⁾ Teysober, J. F., Paykumme mupnoi ekonomun...,
lk. 142.

²⁾ "Ja nrokanii mup, ja nrogruzno gemo-
kramno!" 9.04.1954.

³⁾ 10 um TDP, lk. 62.

Aastail 1951-1953. loodi metallurgiaaas, suundati masinahituse võimsust, laevahitust, kumiteöstust ja põllutöömasinate tootmist. Tööstustoodangu maht kasvas vertikaalselt esimese viie aasta planeerile 1951-1953 7%. Rahvelle väited aruandid pidevalt edasi.¹⁾

Esimese viie aasta planeeris ilusanne — ühtede töötajate elatustas — oli juba saavutatud. Jätkubandus saavutas 1953. aastal 1955. aastaks ettenähtud taseme. Esimese viie aasta planeeris oli ette nähtud kindlalt alandamine 28% võrreldes 1950. aastaga. See saavutati juba 1953. aastal. Faktiliselt oli töötajate nominaalpalk 1953. aastal 9% kõrgem kui see pidi olema 1955. aastal.²⁾

Ke põllumajandus tegi edusamme. 1954. aastal trüvli- ja loomakasvatuse saavutati mõningas tootmisharu 1955. aastaks ettenähtud tase.³⁾

SSÜP IV kongressil rõhutati, et SDV es on praegu peamiseks majanduslikuks iluandeks dispropertsioonide mõju täielik

¹⁾ „За пороків мур, за непокорого гомоспрану!“
9.04.1954.

²⁾ Seelamas.

³⁾ 10-um SDP, lk. 67.

kaotamine, kiiresti suurendada laiatark-
kaupade tootmist ja luua kõik tingimused
põllumajanduse kiireks arenguks. Eriti oluline
oli energiatõrjakaasi suurendamine ja uumiatõr-
juse arendamine, mis olus kaasa aidanud põl-
lumajanduse intensiivistamiseks. Loomakasvatuse
alal oli vaja saavutada vähemalt oma maa
vajaduste rahuldamine. Seda loodeti saavutada
mehhaniseerimisega ja suurte kapitalmahutuste
ga põllumajanduses.¹⁾

Elamuhituse alal otsustati enam abistada
individuaalhitajaid riigi poolt. Seda olus
erutatud lennuonda enam oma vahendeid
suurema elamuhituse, mis olus aidanud
lahendada korterimüsimust.²⁾

ISÜP IV kongressi viimine tähtsuse seis-
selles, et ta tähtsaks välja rahvamajanduse
arendamise teise viie aasta plaani direkti-
iivid aastaks 1956-1960 ja andis need
kinnitamiseks SDV valitsusele.³⁾

ISÜP IV kongressil võeti vastu program-
miline dokument „Teie saate rahva eluliste
küsimuste lahendamiseks.“ Sellel dokumentis

¹⁾ „За успехи мур, за народно-господарство!“ 9.04.1954.

²⁾ Seal same.

³⁾ 10 нм SDP, лк. 63.

formuleeriti saasa töölisklassi võitluse printsiibid. Dommendis rõhutatakse, et saasa rahvas peab pöörduma tult, kuhu teda tõukavad imperialistid - militaristid ja mis võib timali tulla uusi hädasid.¹⁾

Novembris 1954. a. oli koos SSÜP Keskkomitee 21. plenum, kus määrati, et partei IV kongressi otsused vastavad rahvamasside huvidele. Seda tõendavad ka äsjased riigivõimudegaite valimised, kus valijad hääletasid SSÜP kandidaatide poolt, demontreerisid oma usku töölisklassi parteile.²⁾

Rahvamajanduse arendamise esimese viie aasta plaani täitmist tige konvervõtteid SSÜP III kongress, mis toimus 24-30. märtsini 1956. a. Partei III kongressil arutati läbi rahvamajanduse arendamise teise viie aasta plaani kontrollarvud aastaks 1956-1960. Kongressi põhimõteks etteandus oli „Teise viieaastase plaani ja sotsialismi üleshitamine sama Demokraatiline Nõukogus“, millega esines SSÜP esimene sekretär Walter Ulbricht.

1) Tepsobur, J. S., Põhikõne muuveni sotsialismile... lk. 20

2) „Tšapka“, 17. 11. 1954.

Ettenandja juhtis tähelepanu sellele, et rahvusvahelisel arengul on toimunud tundu-
vad nihked sotsialismi- ja rahulevi kasvus,
mis tuleb rahva raitomise vaadluseks. Kolo-
niaalmaad näitavad ilus antüvseerit enda
vabastamisest. Koloniaalmaade riigid on sotsi-
alismileer tõhuse liitlase võitluses im-
perialistide vastu.¹⁾

SDV-l oli indistelt vertutav osa rahva
raitomisel Euroopas, kuna Lääne-Saksamaal
oli imperialismi baas Euroopas. Monopolid
Lääne-Saksamaal, samuti indised liitlase abi-
lised olid seal leidnud sobiva koha unan-
šiplaanide ettevalmistamiseks.

Tehis konnvoõtteid esimese viie aasta
plaani täitmisest, võis konnents konnate-
rida, et plaan põhiliselt täideti. Nõrudes
1936. aastaga kasvas tööstustoodang kahe-
kordseks.²⁾ Sama rahvas sai selle suure
ülesandega toime ilma Lääne imperialistide
abita, vaatamata ka sellele, et Lääne-Saksa-
maal, kust organisestis divisioonitiguert
SDV pinnal, tehti kõik, et taivistada

1) Труды конференции Коммунистического
экономического управления, стр. 12.

2) Лейпциг, стр. 16.

viie aasta plaani täitmist. Rahvliku tuln-
tõusis 70%¹⁾ Sotsialistliku senter andis
1955. aastaks 85,5% nõutestandust.²⁾

Need edusammud saavutati tänu
kõikide töötajate enastalgavale tööle,
sotsialistlikele tehnikuride, novatorlusele ja
sotsialistlike võistluse laialdasele rakun-
damisele.

Põllumajandus tegi esimese viisaastaku
jooksul edusamme praegise kõinõudel ala-
del, näiteks avatud juurvilja ja kartuli osas³⁾

Põllumajanduse areng näitas parti
hooldust töötavate talupoegade ust. Suur
suurim talupoegi seendus, et vabatahtlik
ühinemine põllumajanduslike koostiskoop-
eratiividesse lubab neil ühendada oma isik-
likud huvid sotsialistlike üheshitustöö
hvidega. Kollektivne töö aga oli suurem
ühendajundavaks jõuks, mis osutas juba
oma mõju paljude inimeste käitumisele.
Inimeste ühendajunemine aga avas talendid.

1) Труды кооперации..., lk. 17.

2) Милнер, Ф. А., Коммунистическая коопера-
ция..., lk. 18.

3) Труды кооперации..., lk. 23.

Paljud inimesed said organisatsioonide ja tootmiskooperaatiivide juhtides. 1955. aastaks oli 20% kogu haritavast meest ühendatud tootmiskooperaatiividesse.¹⁾

Näga kiiresti oli arenenud metallurgia, masinahitus ja energia. Kii kasvas masinahitus 1955. aastaks võrreldes 1955. aastaga 212%-ni, elektrotehniline tööstus samal ajal aga 236%. Umbes üm kolmandiku võikohet kapitalmelutustest oli viis aastaku jaosul peegeldatud uude tootmisvahendesse.²⁾

Esimese viie aasta planeerimise tulemusena kasvas elanikkonna elatustase tunduvalt. Laidatarkempeade tootmine aastail 1950-1955 kasvas kaks korda. Samal ajal nende hinnad langesid 32%.³⁾ Lihki oli veel liha palju, kuna kaardisüsteem või, liha ja süsineel veel vältis.⁴⁾

ISÜP III konverentsil võidi rahuldustundege märkida, et kultuurilise elu alal

1) Труды конференции..., lk. 25.

2) Мельник, Ф. А., Импортные машины и механизмы..., lk. 18.

3) Труды конференции..., lk. 27.

4) Деломас, lk. 31.

oli saavutatud suuri progress. Kooliformi läbiviimise jätkus, õpetajate teadlikkuse tase suurenes. Riik suurendas pidevalt assingumiskvoti haridusele. Oli loodud 1100 klubi ja kultuuriringi, neist kolmandik viibis aktiivselt.¹⁾

Samal ajal võis Lääne-Saksamaal märgata kriisinähtusi, mis oli Adenaueri poliitika tulemus. Toimunud repusioonid noorsoo ja ajakirjanike vastu, samal ajal aga soodustati militaristlike organisatsioonide tegevust.²⁾

Suuret raskust tõi SDV-le tema sõbrulike välispoliitika. Valitsus arutas kaubandusest sotsialismile viimase maadega, milles esinohi langes NSV riigile, kellega sõlmiti pidevalt kaubalepinguid. Samal ajal arutati kaubandusest ka ühe kapitalistlike riikidega.³⁾

Walter Ulbricht rõhutas oma etteandes, et SDV edusammud oma majanduse arendamisel on lahutamatult seotud NSV riigiga ja tiiste sotsialismimaade suuremale tuleksuga.⁴⁾

1) Tõpimise nõuanded... lk. 32.

2) Sealsamas, lk. 34.

3) Ulbricht, W. H., Empowerung des Sozialismus..., lk. 20.

4) Sealsamas.

Ednesse viimise aasta planeeri täitmise
 re lubas teise viisastakule planeerida veel
 gi grandiosumaid ülesandeid. Töölisklass
 oli tõestanud, et ta on võimeline ehitama üles
 sotsialismi. III konverents võttis vastu
 dientivide rahvamajanduse arendamise teise
 viie aasta planeeri kohta aastaks 1955-1960. 1)

Teise viisastaku järgel nähti ette eda-
 sine võimide rahvamajandusharude areng. Ette
 oli nähtud rasveteõrtuse edisareng tehnilise
 progressi ja tööstlikkuse kasvu baasil. Edasi
 pidi areneva ka põllumajandus. Teise viie
 aasta planeeri täitmise olus andnud võimaluse
 tunduvalt tõsta elamunorme kultuurit ja
 materiaalselt elatust. 2)

Diendentividel nägidi ette suurendada töös-
 tustoodangu väljalasut 1960. aastaks 55% võ-
 ra võrreldes 1955. aastaga. Sotsialistliku sektori
 osa kogutoodangus pidi tänuksma 90%-ni ja
 rahvusliku tulu pidi suurenema 45% võrreldes
 1955. aastaga. Tööstussuhendite teatmisel pidi ole-
 ma suurevam osa laiatarkampanide teatmisel

1) Mõeldud, 5. 4, Kõrvalmõeldud võrdumise
 ... , lk. 20.

2) Seal sama, lk. 21.

ees. 1)

Et lahkuda neid suuri ülesandeid, mida seadis sama rahva ette liine viieaasta plaan, oli ette nähtud laiendada tehaste u-
konstrueerimist ja uute tehaste rajamist.

Tööstus tuli alus panna pöördlele, mille tulemusena olus laiendada kasutamist leid-
nud mehaniseerimist, automatiseerimist, elek-
troonika ja aatomenergia rakendamist rahus-
likus otstarbeks. Edasi pidi parandatama kos-
tööel riigivõimu ja sotsialistliku ettevõtete vahel
ning ettevõtete eneli vahel. 2)

Tööstuse rajaduste rahuldamine oli
vajalik energiatibassi edasine suurendamine.
Eriti kiiresti pidi areneva elektrenergia toot-
mine, milles oli esimesel viieaastasel perioodil.
Tuli laiendada elektrivõimu maad ja luua uusi
võimsusel suurendatud töötavaid jätkeama, väik-
sed hüdro- ja tufojaamad aga automatiseerida. 3)

Masinahitus nõudis SSÜP III nomenklat-
süümiinut nomenklatuurile, automaatselt.
Kõige laiendusevalt pidi rakendada

1) Mõnol, T. H., Impromissumho võtame...
lk. 21.

2) Tõpime konperekum... lk. 61.

3) Sealsamas, lk. 66-67.

standardiseerimist, normaliseerimist ja tüüpi-
seerimist, muuta mitmesugused pisidetailid
universaalseks, et neid oleks võimalik võinjal
kasutada. Tööstuse pidi laialdast kasutamist
leidma naugnägemine.¹⁾

Ehitusteguvus pidi täitertlinnus tõesma
50%. Peaõhku pidi ventatama kungeltmonteeretelt
ploukidelt, tüüpprojektelt kasutamisele, ju.²⁾

Põllumajanduse alal nägid diuutiivid
ette teisel viisaartanal põllumajanduse rogu-
toodangu tõesu 21,4%³⁾ See pidi saavutata-
ma peamiselt põllumajanduslike tööde meh-
haniseerimise arvel. Põllumajanduslike tööde meh-
haniseerimine pidi tõesma 80%-ni.⁴⁾

Näintalundel oli võimalik arundada laia-
alatuslikum mehaniseerimist. Seibattu põlmed
neil näha tulevikus. SSÜP III konvents nõu-
dis põllumajanduslike roopetiivide laialdast
abistamist, et muuta neil esnujulikus majas-
dikus. Seega oleks saadud naasa tömmata

1) Труды конгресса..., к. 72.

2) Сеalsamas, к. 87.

3) Уберов, Б. А., Организация кооператива...,
к. 21.

4) Сеalsamas.

na kesumisel.¹⁾

SSÜP III konverents pööras tähelepanu sellele, et riigis on veel vähe spetsialiste, us-
hinnused põllumajanduse mehaniseerimist,
bioloogiat, veterinaarala ju. Seda olukorda tuleb
parandada.²⁾

Partei III konverents rõhutas, et põlluma-
janduslike tööde mehaniseerimiseks tuleb pöö-
rata tähelepanu MTJ-de võrgu laiendamisele.
Esimese viisakuutaku tulemusel näitasid, et
traktoristid teevad hästi, kuid veel ei saadud
aunõndimethodid ja jätab soovida põllu-
majanduslike masinate konstrueerimise. Traktorite
konstrueerimise vajus veel täiustamist, et muuta
nad paindlikumaks ja ökonoomsemaks.³⁾

MTJ-de direktorid ja traktoristid pidid
arvestama seda, et edaspidi ei arvestatud nende
tööd ainult masinade järele, vaid nende
poolt tehtud töö ant maistava tein suun-
se ja toodangu produktiooni kasvu järele.⁴⁾

1) Труды конференции..., стр. 98

2) Сеalsamas, стр. 101

3) Сеalsamas, стр. 105-106

4) Сеalsamas, стр. 110.

Teise viie aasta plaani täitmise viitas parteile ja rahitsusele suured nõuded. Partitöös oli veel tehtud edusamme, kuid seda oli vaja veelgi parandada. Oli tarvis kasvutada parteiliikmeid insiisvalt tegutsema, arvestada kriitikat ja ennuskriitikat, jälgida tähelepanelikult altpealt tulevaid kriitilisi mänuisi ja ettepanekuid.¹⁾

Seemt kasu sai SSÜP Nõukogu ja Riikliku Kommunistliku Partei 20. kongressi matujalide tundmaõppimisest. See aitas võidelda dogmatismi, abstraktsionismi ja muude kahjulike nähtuste vastu parteis, tõstis suuremale vabalt hääletamise juhtimise printsiibi.²⁾

SSÜP III kongressi poolt vastuvõetud suundviited võeti rahitsuse poolt aluseks rahvamajanduse arendamise teise viie aasta plaani seaduse väljatöötamisel. Erinevalt rahvamajanduse arendamise esimese viie aasta plaanist oli teine viie aasta plaan koordineeritud tihsti sotsialistlike riikide rahvamajandusplaanidega.³⁾ Nimelt olid siin ette nähtud põllumajanduslikud majanduskiud nõukulpped ja kaupalepingud sotsialistlike riikidega.

1) Tšepurov, Kõrgema õppeõpetaja... lk. 170

2) Seelsumaa, lk. 173.

3) Ueberow, S. K., Empormuubumho coquamuzma... lk. 21

Eduvas sotsialismi elitamine SDV-s
natsus esile nantsiooni pealungi. Karet
elitama revisjonistlikku ja liividaactorlikku
teooriaid. Tulid välja teooriad riigi väljasure-
misest juba kapitalismilt sotsialismile üle-
mineku perioodil, nad eitavad riigi juhtivat
osa majanduses¹⁾

Nii nõudsid reformistid maareformi re-
leerimist SDV-s. Nad panid ette kaotada MTJ-d
ja jagada traktoreid üksiktalupidajale. Nad
olid vulerlike majandite kaitsjad.²⁾

Eriti tugunes partei pealini vastene
liikumine sots kontrevolutsiooniliste sündmus-
tega Ungaris. Reantsionilised elemendid
püüdsid ümber liivata marksistlik-lenin-
likku õpetust riigist ja sotsialismi üleshita-
misest SDV-s, püüdes piiseta riigiparand-
kõime. Neid toetasid lääneriikide imperia-
listid, kes püüdsid poliitilist võitlust SDV-s
travans ajada.³⁾

Pross revisjonistlikku vaadeti levimisega
filosoofia, kultuuri ja ajaloo teaduse veld-
konda, organiseeriti 1957. aasta suvet

¹⁾ Ulberich, F. H., Improumentumko wosnaryma..., lk. 21

²⁾ Sealsamas, lk. 22.

³⁾ „Neues Deutschland“, 31. 01. 1957.

ajamisjanduse dismussioon. Dismussiooni tulemusena said revisjonistid ja oportunistid lüüa. ISÜP võttis uusi marksismi-leninismi põhjalikumalt uurimiseks, võideldes selle ühis-konnateaduse muutmise vastu.¹⁾

Partei ideoloogia oli mõjutanud mõningaid ebainimelaid partei liikmeid ja isegi juhtivaid töötajaid. Nii oli ebaõigele seisukohtale arunud ISÜP Keskkomitee sekretär Schidman ja julgevõlgu minister Wolvbea. Peeline olusord tegi parteile palju kahju.²⁾

Revisjonistide väljastumine segas sotsiaalistlikku üleshitustööd taastades konkreetsete otsuste vastuvõtmist rahvamajanduse arendamisel. Partei Keskkomitee 30. plenum näitas revisjonistlike vaadete kahjulikkust ning andis löögi revisjonistide peameestele Behansile, Benensile, Niwegile jt. mõistes hukka nende vaated.³⁾

¹⁾ „Bonpore uemopuu“ 1959, nr. 3, Kadun, U. T., Topoda CBTI nromub pebuzomuzma ze yurumme egumeba ebare pagob, lk. 144

²⁾ Sealsamas, lk. 139

³⁾ Mbeub, J. H., Cmpoumemeubis comamuzma...
lk. 22.

1958.a. jaanuaris viis SSÜP Keskkomitee läbi sotsiaalse antivi konverntsi tööstili parandamiseks, mis oli tingitud Politbüroo otsustest mõningete piirkondade kohta, kus oli esinenud töös suuri pendusi ja vigu.¹⁾

Konvernts püstitas ülesande tööstili parandamiseks, mis kindlustaks sotsialismi ülesehitamist ja töölis-talupoegade võime ning suurendas sotsialistlikku teadust massides.²⁾

1958.a. veebruaris toimus SSÜP Keskkomitee 35. plenum, kus arutati partei pealini aruand peale Nõunogude liidu Kommunistliku Partei 20. kongressi. Plenumil märgiti, et partei on saavutanud märkimisväärset tulemust kõigil ühiskondliku elu aladel, et olid tugevunud tema sidemed rahvahulgadega. SSÜP oli pidanud visa võitlust revisjonistlike veadete vastu, ükskõik millises vormis need esinesid.³⁾

Arende-rahimiseosolenud partei algorganisatsioonides SSÜP V kongressi eel näitanud,

1) "Bonpocn nemopen" 1959, m. 3, lk 200, U.T.

Топота СБТТ..., lk. 140

2) Sealsamas.

3) Sealsamal, lk. 139.

et parteiorganisatsioonid õppisid printsipi-
aalselt ja asjaloolult lahendada SDV ma-
jandusline ja poliitiline korrastamine nõi-
simusi, oskades selgitada ideoloogilisi
nõusimusi massides.¹⁾

1957. aastal saavutas sotsialistliku süsteemi
majanduslik silmapaistvat edu. Suur osa üldises
tootmises tänuks 88,7%. Samuti toimis
edasiminek põllumajanduses, kus talupojad
ingid enam veendusid kollektiivse töö pare-
musse.²⁾

SDV lihenud sidumisel NSV liiduga.
1956. a. sõlmiti mõlemal riigil vahel kommunaali,
mille alusel SDV sai NSV liidust toitaineid.
Tänu sellele oli võimalik 1958. a. täielikult
kaotada nappisüsteem.³⁾ Samuti sõlmiti kommunaali,
mille alusel SDV-sse pidi ehitatama
aatomenergiaalset tööstust ehitist.⁴⁾

Majandusline lepinguid sõlmiti ka teiste
sotsialistliku riikidega. Neist lepinguid oli

¹⁾ "Вопросы экономики" 1959, м. 3, Кадан, У.С.,
Торота СВТТ..., lk. 140.

²⁾ Миланов, Ф. Н., Коммунизм востановит
на..., lk. 22.

³⁾ Сеальманс.

⁴⁾ Сеальманс, lk. 23.

SDV-l seni kuni, sest see lubas pa-
remini suunata vaheräigi tööstusharu
arengu suundi.

1958.a. algul võttis SDV Rahvanõu-
kogu vastu seaduse riigiparadi lihtsustamise
võtte. Seaduse projekt oli välja töötat-
ud SSÜP initsiatiivil. Riigiparadi muutus
atstarbekumaks ja paindlikumaks vaheräigi
es riisvate ülesannete lahendamisel.¹⁾

¹⁾ Mõnne, T. H., Empoomeusomko wosumug-
me ..., lk. 23.

3. Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei V kongress ja selle otsuste elluviimine.

1958.a. juulikus toimus SSÜP V kongress. See oli suure poliitilise tähtsusega sündmus nii partei kui ka saksa rahva elus. Kongressi ettevalmistamise perioodil toimus vabariigis poliitilise ja tööalase antärsuse tõus. Sotsialistlikult võistlusvat võttis osa 75% kõigist töötajatest SDV-s.¹⁾

Perioodil V kongressist partei V kongressini toimus partei ridade kasvatamine tema ideoloogiline ja organisatsiooniline ühtsus. Saksa rahva massid neondusid üha tihedamini oma partei embe. Partei omandas kogunemisi masside poliitilises kasvatamises ja juhtimises.

Sel perioodil SSÜP teostas rea märkimisväärsel abinõudel sise- ja välispoliitilises elus, viies ellu marksismi-leninismi ideed sotsialismi ülesehitamisel.²⁾

1) "Tšapuga", 16.07.1958.

2) 10 num SDP, lk. 65.

Küis ellu SSÜP IV kongressi otsused jätkas partei tööd leninliku kollektiivse juhtimise printsiibi elluviimist, kõigi töötajate loomingulise aktiivsuse tõstmist.

SSÜP keskkomitee oma tegususs viis ellu põhimõtet, et printsiipialne poliitika on ainuke õige poliitika.¹⁾

Tõestades SSÜP pealini taht, partei keskkomitee pidas võitlust imperialistide sepiitsuste vastu, kes kasutasid ära ebakindlad ja vaenulikud elemendid SDV-s. Partei oli siiski julgust ja kindlust end kaitsta ja anda vastulööki vaenlastele.²⁾

SSÜP V kongressi ülesandeks oli teha kommunistid perioodist, mis oli möödunud IV partei kongressist ja saadud V kongressi otsuste täitmist. SSÜP V kongress pidi kindlaks määrama, kuidas tuli jätkata rahu ja rahuliku taassünni poliitikat Saksamaal. Rahu kindlustamine ja rahuru tuleviku nõudused, et SDV-s sihikindlalt elitataks ühisset-sialismi.³⁾

¹⁾ 10. märts DP, lk. 65.

²⁾ Sealasamas.

³⁾ Уводным, В. Торода за мир, за надежду, за сотрудничество, за национальную независимость и экономическое развитие Германии как равноправного государства Европы, lk. 3-4.

SSÜP V kongress eritas uue grandiosa sotsialistliku üleshitustöö programmi. Kongress kiitis heaks partei nomenklatuuri teo.¹⁾

V kongressil eritas SSÜP esimese sekretär Walter Ulbricht ettekanne "Nõitlusel rahva kindlustamise eest, sotsialismi võidu eest, Saksamaal uue rahvaimevõitva demokraatliku riigi rahvusliku taassünni eest". Ettekanne anti ülevaade kaasaegset rahvusvahelist olukorrest, Saksamaal osast ühemaailmse rahva kindlustamisel, saavutatustest sotsialismi üleshitamisel ja edasistest eesmärkidest. Kongress võttis muudatuse ühemeelselt vastu. Kongress toimus koosolegi all "Sotsialism võidab!"²⁾

Penditades rahvusvahelist olukorda, märkis Walter Ulbricht, et sotsialistlik süstüm on tugevam kui kunagi varem. Üks kolmandik kogu maailma elanikkonnast elab nüüd sotsialistlikul. Sotsialismiluri es-
 otses oli Nõukogude Liit, mille teadus ja majandus olid kindel seninägemata edusamme. Nõukogude Liidus oli teadus mõõdukalt paljukiidatud USA teaduse are-

¹⁾ Ulbricht, W. H., Empowerment des Parteikaderns, lk. 24.

²⁾ Zeitsung, lk. 25.

gust. Kõik see tõendas sotsialistliku süsteemi paunumist.¹⁾

Ettevõtja mämis, et sotsialismile lähel praegu mööda rahulikku koosensisteenimise teed. NSV Liit on mitu korda ühepoolselt vähendanud oma ja lõpetas aatomiulve katsitused.²⁾

Prantsiooni kantsins oli USA, mille valtsuvad riigunomad taotlved maailmavalitsmist. Ta lähimans liitlans on Lääne-Saksamaa, kes püüel end kätte haavata tiiste maade kohesriavel ja tuge. Peetattu oli momendi peemisus poliitlisus ühisandus vahu vändlustamine.

Elulisus rüsimuus Saksamaal oli tema taasühendamisele. NSV Liit ja SDV töid välja printsibid Saksamaa ühendamiseks. Need aga ei liidnud vastuvõttu lääneriikidelt. Nastupidi, sissis Lääne-Saksamaal astumisega NATO-sse ning Bundstagi otsusega aatomiulve omamisesis olid ära võetud kõik võimalused Saksamaa ühendamises demoneatliinul alusel.³⁾ Kõlll aga nõudsol Lääne-Saksamaal valitsuvad riigunomad Saks-Saksamaal sõjalist veldutamist.⁴⁾

¹⁾ Yurijev, B., Topoda ja unip..., lk. 5-7.

²⁾ Sealsamas, lk. 11

³⁾ Sealsamas, lk. 16.

⁴⁾ "Tšebga", 16.07.1958.

Siiski teigi SDV võik, et säilitada rahu Euroopas. Tema valitus oli igal ajal valmis alustama läbirääkimisi Saksamaa ühendamiseks ja aatomivaba tsoon loomiseks Lääne-Euroopas.¹⁾

SSÜP V kongress võis konstateerida, et enamik IV kongressi pealt püstitatud ülesannetist oli lahendatud. SSÜP juhtimisel oli SDV tööklass, talurahvas ja intelligents saavutanud suurt edu oma elutase parandamisel. Samal ajal "ahvendas" Lääne-Saksamaad kriis, mis oli ulvastumise võidujooksu ja natsionaalsete ringkondade poliitika tulemus.²⁾

SDV-s olid põhiliselt loodud sotsialismi alused ja ulgurid sotsialismi täielikuks võiduks. Patsialistlik senter töötus andis 88,7% nõutud elu, põllumajandus aga oli üks kolmandik nõu harrastavast maast koostis kooperatiivide valdus.³⁾

Oli tähtsust püstitatud III kongressi otsuse elanikkonna heaolu parandamise suhtes. Tööräelaste pinnus töötus oli 45 tundi.

1) Gurov, B., Topota ja sup..., lk. 20

2) Seelsamas, lk. 21

3) Gurov, H. C., Pere na V ovezge looma-memuratsioi eguroi napmuv Sejnauum, Momba. 1958, lk. 4.

Rahvasojas oli vastu võetud seadus pensio-
nide suurendamise kohta. Tõusnud oli marga
nähtus ja vastatud niimani toitainete normari-
mise. Rahuslik tulu võrreldes 1950. a. kahekordistus.¹⁾

Tõnu riigi abole olid tugunenud tööstus-
kooperatiivid külas, mille tagajärjel kasvas ka töö-
päevade arv aastu 1957. a. tõi tööpäevade
arv aastu 48% võrreldes eelmise aastaga.²⁾

Riigispraaadi täiustamine ja lihtsustamine
avaldas elu viljakat mõju. See omavõidu
tõstis riigisotsialistliku autoriteeti massides.
Kriitika ja enesekriitika arendamine aitas
luua tugev õhuvõrgu riigis.³⁾

Oli paranenud partei tööstil massiliga,
tihemini partei ja rahva vahel. See võimal-
das parteil teha laialdsemat vastutustööd,
mille tagajärjel olid ka näha. Kõikjal arenes
sotsialistlik suhtumine tööse, loominguise
tööviljakuse kasv, kriitiline suhtumine juht-
tivasse kaardisse, misõrd see vastas sotsialist-
likule suhtele.⁴⁾

1) Милероб, В. К., Импульсивность сознания...,
к. 25

2) Уроджен, В., Топота за мур..., к. 22

3) "Трпавга", 16.07.1958.

4) Уроджен, В., Топота за мур..., к. 23.

Arvestades SDV saavutusi kõigil elu-
aladel SSÜP I kongressi määres kindlaks
rahvamajanduse arendamise kolmanda viisanta-
ku praegised ülesanded aastaks 1961-1965.¹⁾
Nende ülesannete lahendamiseks oleks tuguda
sõja, rahuliku võitluse kahe maailmasõjasteni
vahel ja kindlustada sotsialismi võitu SDV-s
lähemal ajal.²⁾

Kongressil juhtis tähelepanu sellele, et
NSV Liit on otsustanud kõige lähema ajaga
ühitada teatava taseme USA-s ühe elaniku
kohta, liina on otsustanud mööduda Inglis-
maast malmi ja liina teatavas.³⁾ Peepärast
tegi SSÜP Keskkomitee ettepaneku lugeda SDV
peamiseks majanduslikuks ülesandeks järgmist:
„On vaja mõne aastaga saavutada rahvamajanduse
sellist arengut SDV-s, et oleks selgelt
tõestatud SDV sotsialistliku ühiskonnakorra
elised imperialistlike jõudude valitsemisest.
Bonni riigis, et selle tulemusena maailma
ühikonna tarbimise tase ühe inimese kohta
kõigil tähtsamates tootmis- ja laiatarbi-

1) Мельников, Ф. Н., Империментальное социализм...,
lk. 25.

2) Гусев, В., Топота за мир..., lk. 47.

3) Сеальман, lk. 48.

kannade osas saavutamise ja ühtase tarbimise eesmärgina ühe inimese kohta kogu Lääne-Saksamaal.¹⁾

Selle eesmärgi saavutamise nõudis nõinide jätkuval mobiliseerimisel rahvamajanduse arendamiseks. Kuid selle ülesande lahendamiseks oleks ka olnud SDV sees nii poliitiline kui ka majanduslik võit.

Peale sisemiste ülevõtte igapäevast kaotustulemust oli tarvis taastada ka teiste sotsialistlike riikide lootust. Seda oli ka juba saadud. Neid eesmärgi V kongressi algust ei lõppenud läbirääkimised NSV liiduga majanduslike suhete kohta mõlema maa vahel kuni 1965. aastani.²⁾ Majandusliku lepinguid oli SDV-l sõlmitud ka teiste sotsialistlike riikidega. Need lepingute alusel sai SDV toorainet ning ta võis arendada ise mitmesugusel tööstusharusel milleni tal ei olnud varasemaid võimalusi.

SPÜP V kongress rõhutas, et juba 1958. aastal SDV ühtas Lääne-Saksamaa mõnda tähtsamat lootust tarbimise osas. Tõetiselt tase aga näitas, et 1961-1962. a. ühtal SDV veelgi Lääne-Saksa-

¹⁾ Гурбунин, В., Топота и мур..., lk. 48.

²⁾ Sealsamas, lk. 49.

maa mõned leivatarknappade osas.¹⁾ Siis oli vaja tunduvalt tösta mitmete leivatarknappade tootmist, kuna elanikkonna ostuvõime oli kasvanud ja nende järel oli suure nõudmine. Nii tuli tunduvalt suurendada telvisõite, külmutekappide ja sõidautode tootmist 1961. aastaks ligikaudu kaks korda.²⁾ Tunduvalt tuli parandada elanikkonna vaimnemist ka mõned teadustegevused.

Juba kongressi ajaks oli SDV-s melud ühele puukonnale tunduvalt väiksemad kui Lääne-Saksamaal, mis tuli sellest, et majanduse militariseerimine tõi Lääne-Saksamaal kaasa pideva hindedi tõusu, tingis elitaseme languse.³⁾

SDÜP nitsus ühe kõike majandusjuttu, ettevõtete ametiühinguorganisatsioon ja kohaliku partiorganisatsioon sünnema kõikide tööliste ja insener- tehniliste töötajate loominguks antüvust meiteõstus, et mobiliseerida kõik teadmise sisemised resurssid rahva-

¹⁾ Meberov, F. H., Emprommussambo vossrazinguna..., lk. 25.

²⁾ Гурбунан, В., Топрота жа мурр..., lk. 52.

³⁾ Meberov, F. H., Emprommussambo vossrazinguna..., lk. 26.

tarvikuupade toodangu suurendamiseks, et tähtaegalt täita plaanilisel ülesandel.¹⁾

Kolmas viie aasta plaan nägi ette tööstustoodangu suuremist 1965. a. võrreldes 1957. aastaga peaaegu kahekordsus. Erikoht tööstuse arengus pidi olema kumiatööstus. Kumiatööstuse toodang pidi suurema määra võrre. Erikoht tähelepanu juhtis süntetiliste materjalide ja kunstide tootmisel.²⁾ Teoreetiline loodeti peale suuremat saada NSV Liidust naftat.²⁾

Kolmanda viie aasta plaani järel pidi jätuma põllumajanduse sotsialistlik areng. Eesmärk oli maksimaalselt mehanisatsiooniga põllumajanduslikud tööd, et saavutada roogra lanisoonna areustamine põllumajandussaadustega ja ületada Lääne-Saksamaa põllumajandusliku toodangu tase ühe hektari kohta.³⁾

Erikoht tähelepanu osutati peetati V kongressil elamuhituse, mis omas kasvava uelha maa tööstusliku võime tootmisel ja põllumajanduse

¹⁾ Миланов, С. Н., Импортация сырья..., стр. 26

²⁾ Гуськов, В., Топота за мур..., стр. 53-54.

³⁾ Сеальман, стр. 57.

arendamisel. PDK-s oli aastal 1957-1965 vaja-
 dus 750 tuhande korteri järele. Et seda
 ülesannet lahendada, tuli tösta järsult ehi-
 tustööde tempo. Peala looditi teha ehitus-
 tööde mehaniseerimise ja uute meetodite
 arendamist lül.¹⁾

SKÜP I kongressil piistitatud ülesanded
 olid suured ja nõudsid kõikide asjade
 arendamist. Peala eelpoolmängitud abinõude,
 mis puutus tehnika arendamisse ja liha-
 etteviite rekonstrueerimisse, pidi muutuma
 ka suhtumise tööse. Sellepärast tösteti
 kongressil tervalt üles uusimuse sotsialist-
 linult suhtumist tööse. SKÜP kongressil üldi:

"Meie tahame täna töötada sotsialist-
 linult sellepärast, et hõmmelada sotsia-
 listlikult - järvalt ja õnnelikult. Töötada
 sotsialistlikult - tähendab pidvalt tösta
 tööviljakust, omandada kaasaegse teh-
 nika, kasutada kõiki uusi, nooru-
 hoide iga minutit, iga penni ja iga
 grammi; arendada töötajate vahel sotsi-
 alistlikku abistamist ja koostöö tä-
 lialt sotsialistlikult suhted." 2)

1) Yusupov, M., Topoda ja mup..., lk. 60.

2) Sealsamas, lk. 65.

Peamise majandusliku ülesande lahendamise nõudis tehnikateostmist maailma tasemel. Mõnes tootmiskohas oli juba olemas väga kõrge tehniline tase, kuid paljus oli ka mahajäämust.

Parteiorganisatsioonid ettevõtetes pidid hoolitsema selle eest, et teaduslises ühises õige koht teostumiseks, et ettevõttes loodaks kõik tingimused kaasaegse tehnika rakendamiseks. Parteiorganisatsioonid pidid orientuma kõigeli viisi, mis tekitab sotsialistlikku ülesehitustööd käigus.¹⁾

Kongress avaldas rahulolematust sellega, et liiga aeglaselt rakendatakse uusi meetodeid, mis aga ei soodusta novatorluse liikumist. Ilma novatorluse arendamiseta aga on väga raske jurendada kõige uuemat tehnikat.²⁾

Elanikkonna elatamise teostamisel oli tähtis osa käsitööluses ja väike- ja keskmise ettevõtteid. ISÜP V kongress tõstis üles küsimuse tähelepanulise suhtumisest sellesse sektorisse rahvamajanduses. ISÜP oli alati abitanud käsitöölisi ja väike-

¹⁾ Гуськов, В., Труды и мн. ..., lk. 70

²⁾ Делсанов, lk. 81.

ettevõtjad ning supärand võhutati seda kongressil veelkord.¹⁾

Käsitöölised ja väime- ning kesettevõtjad suhtusid heatahtlikult sotsialistlikku riiginõude. Nad olid vabanenud kriisitundist ja võitnud monopolide vastu. Nad võisid suunata oma sisetulekuid ja koos sellega kaasa aidata suure ühisanne lahendamisele, mida oli rahva ette seadnud SSÜP. Siiski näitas kongress, et riikloomal on ka omaad pundeid, nagu püütud võimalund kõige laimmas ulatuses uusima tehnikaga uuendamiseks.²⁾

SSÜP ja valitsus soovitasid käsitöölistel ja väimeettevõtjatel ühinda töötis-kooperatiividesse vabatahtlikkuse alusel, nagu seda oli mõnes kohas juba tehtud.³⁾ Sel juhul ühendatakse kõikide jõud ühiseks liikumiseks ja oleks olund võimalik paumini ära kasutada tööjõudu, samuti aeg murtsude ees ja täiuslikke töövahendeid.

SSÜP I kongress juhtis tähelepanu vajadusele veeumise teel näidata erasentele

1) Ullbrunb, F. H., Emproumussimbo coymeyama ..., lk. 26.

2) Sealsamas, lk. 27.

3) Gusev, B., TopoTage map ..., lk. 96.

kooperatiivse töö paumusi, tõmmata neid enda poole ja riigikapitali abiga arendada erasubotoni jäin-jälgulist tuel sotsialismole.¹⁾

Riigikapitali osavõtt erasubotoni ettevõtteis pidi kaasa tooma enespluaterimise piir-
misi ja viima uute suhete kujunemisele
tööhise ja ettevõtte vahel. See olus loomud
tingimused töötajate subivuse tõususe voh-
luse kõrge töötavlikkuse est uallevõttes²⁾

Tööpoolset kasvav käsitöölisi tootmis-
kooperatiivide töötavlikkuse 1958. aastal 11%
võrreldes 1957. aastaga. See näitas, et riigi
osavõtt tootmis-kooperatiivide tegimise est
õigustas.³⁾

SSÜP V kongressil peatuti pikemalt kül-
lumajanduse sotsialistilise ümberujundamise
küsimisel. See oli alaline küsimus, kuna
selle lahendamise est olus ka tööstuse
areng. Sotsialismi age paljud võimalik
üks chitada ainult linnades.

Sotsialismi üleschitamise viilas oli
küllalt suuremas ülesanne. Kõik põllu-

1) Uleberov, F. K., Empormuutumbo eoguesuzuna...,
lk. 27

2) Gusobruum, B., Topoda za unip..., lk. 98.

3) Uleberov, F. K., Empormuutumbo eoguesuzuna...,
lk. 28.

töölised ei olnud veel aru saanud kollektiivse töö paremustest. Neid tuli selles vends. See andis parteiorganisatsioonidele suured kohustused, mis ei olnud kerged, kuna ka neile endile oli kollektiivse töö norm uus. Sellest tuligi, et mõned põllumajanduslikud tootmiskooperatiivid ei suutnud kogu tähta neile antatud ülesannet — näidata kõnidele kollektiivse maaharimise eeliseid.

SSÜP V kongress nõudis otsustavalt töö parendamist külas. Partei liimel ja riigiaparaadi töötajad pidid abistama põllumajandusliku tootmiskooperatiive, abistama neid esondliku põllumajandusteaduse ja tehnikajuurutamisel külas ning abistama mahajäänud tootmiskooperatiive, et nad tugineksid.¹⁾

Kõigi abinõudega tuli annudele loomus-
 natust, mis pidi 1963. aastal saavutama sil-
 lise taseme, et vabariigil ei oleks tarvis
 importida neid saadusi. Peale loodi saavuta-
 da söölebaasi järgi suurendamisega, seda
 saiti maisi arel.²⁾

Kongressil antati ideoloogilise ja kultuuri-

1) Урожай. В. Труды и уч. ..., л. 101.

2) Сельское, л. 103.

ühise töö ühisusi massides. Kapitalismilt
 sotsialismile üleminekul peidid toimuma sü-
 garad muutused inimeste teadvuses, ideo-
 loogias ja kultuuris. Seda protsessi ei
 saanud jätta juhuse hooleks, vaid seda
 tuli teadlikult juhtida.

Suured sotsiaalsed ümberrajundused
 SDR-s olid juba palju muutnud inimeste
 teadvust. Siiski oli veel paljude inimeste
 juures kujutlusi ja vaated, mis olid
 tekkinud kapitalismi tingimustes. Töölis-
 klassi vanused aeg püüdsid neid ära
 kasutada võitlus rahvademokraatliku
 korra vastu.

Parteiorganisatsioonid peidid suunama
 kõiki ühiskondliku organisatsiooni, et ümb-
 ravatada inimeste teadvust, sisendada uusi
 sotsialistliku eetika ja moraali printsiipe.
 Seda tuli alustada juba keelst, mis peidi
 muutuma elulähedaseks, et ta kasvataks
 igapäevast haritud inimesi. Tuli sisse vää-
 rpoliitiline õpetus, mis õpetab neid arves-
 tama tööd.¹⁾

BSÜP I kongress püstitas loosungi:
 „Jätku jätku ja ühteda elatustase Lää-“

¹⁾ Уставная, В. Топота ja mup..., lk. 140-145.

nes!¹⁾

SDV töötajad, olles tihedalt seondunud oma partei ja valitsuse ümber, asusid täitma partei V kongressi ajaloolisi otsuseid, mis pidiid kindlustama sotsialismi võidu vabarügis.

Neuvans töendius rahva usaldusest SSKP vastu olid koheline riigivõimuorganite ja SDV Rahvasoja valimised novembris 1958.a., millest võttis osa 98% valijast ja neudist 99% andis oma häälid Rahvusvõide kandidaate poolt.²⁾

1958.a. rahvamajandusplaan täideti tööstuse osas 1957.a. võrreldes 110,7% -liselt. 1936.a. võrreldes oli tööstuse toodang kasvanud 2,5 korda.³⁾

SSKP V kongressi tähtsust on raske üle hinnata. Tehes kommunistid läbivaiklud teist kasvendas partei V kongress sotsialistliku ühiskitustas grandioosse programmi.⁴⁾

1) "Tšapaga", 16. 07. 1958.

2) Mlebrusob, F. H., Imponnucemho coynemuzone..., lk. 36.

3) Sealsamas

4) "Eesti Kommunist" 1959, n. 3, Sevanov, F., Sausa Demokraatliku Naberine tul sotsialismile, lk. 69.

SSÜP V kongressi otsused said SDN töötegete töeliseks võitlusprogrammis võitlus sotsialismi, rahva ja Saksamaa ühendamise eest demokraatlikul alusel.¹⁾

Peale SSÜP V kongressi arnes SDN majandus edukalt. 1959. a. algul tekkis vabariigis uus sotsialistliku võistluse noom- võistlus sotsialistliku töö baigaadi austava nimetuse saamise eest, 1959. a. mainuu lõpul võistles juba 5500 noortebaigaadi selle au nimetuse pärast.²⁾

1959. a. jaanuaris toimus SSÜP kesknomitee V plenum. Päevakorras oli peamiseks küsimuseks, kuidas küsimini täita partii V kongressi otsused, erand: maha militarismi; taassünd ja leua Saksamaal rahvusmääratav liik. SSÜP esimene sekretär Walter Ulbricht esines ettekanndega "See rahva materiaalsed ja kultuurilised elutingimused parandamiseks."³⁾

Ettekanndja märkis, et peale SSÜP V kongressi algas loominguiline aktiivsus massides.

1) Ulbricht, W. H., "Sozialistische Arbeiter...", lk. 73.

2) Ulbricht, W. H., "Empfehlungen zur Währungsreform...", lk. 37.

3) "Neues Deutschland", 20.01.1959.

Elu sotsialistliku ümberujundamine annis edunnalt. Kõige tähtsamaks saavutuseks aga oli enimuse aring sotsialistlikul epohhil. Nõrdõigused, vabanevad kapitalistlikust orjusest inimesed, olid täidatud tungist untele teadmistele ja suurematele saavutustele. Samas rõhutati, et kõige tähtsam on praegu, et partei veel paremini õpin omaandamis kogemusi töötajate masside juhtimisel ja nende kogemuste varel veel ka juhiks ja õpetaks.¹⁾

Plenum märkis, et 1959. aastal peab tööstuse toodang tänuks 11,1% võrra. Lõpeti, et selle ülesande täitmine on võimalik, kui võin järel selles raundataust, kusjuures lisati siiski, et selles ei piisa ainult töötajate edusammudest ja tehnikas raundamisest, vaid tuleb hoolikalt parandada juhtivate organite tööd.²⁾

Plenum juhtis tähelepanu sellele, et suurel ülesandel, mis seisavad rahvamajanduse ees, nõuavad partei- ja riigiparandolt suure teadmisi. Seepärast pandi ette:

1) "Neues Deutschland", 20.01.1959.

2) Sealsamas.

- 1) Kõikidele parti- ja riigiparaku di tähta-
jatele korraldada seminar.
 - 2) Põllumajandusliku tootmiskoopertiivide
partioorganisatsioonid ja brigadid peavad
sama võimaluse oma teadmisi rias-
tada seminarides kohapeal või lähemas
MTg-s.
 - 3) ISÜP piirkonna juhtkond on vas-
tutan selle eest, et igal külal, igal
tootmiskoopertiivil maal, on oma konk-
reetne arenguplaan, mis elanike või
tootmiskoopertiivide liikmete nõupi-
damisel läbi arutatakse.
 - 4) Nüa piirkondades läbi vihti majaj-
dusliku nõupidamisi.
 - 5) Abistada nõu pöllumajandusliku
tootmiskoopertiive, et aasta lõpus
nad võik tugunussid
 - 6) Partioorganisatsioonide kasvatusstööd
MTg-des niivõrd parandada, et MTg-d
oleksid võimelised täitma tootmis-
koopertiivide ülesandel, samuti
abistama ka üksiktalupidajatel. ¹⁾
- See et tähtsapanu osutati hariduse-
nõuimusele riigis. Koolides tuli enam

1) "Neues Deutschland", 20.01.1959.

kõhku asetada põhitihnikule õpetusele, õpetajad peidid õpilastes kasvatama armastust füüsilise töö vastu, ühtlasi soovitada teha kõikselle vaimse töö tegijatele kohustusena aastas üks kuu võtte osa tautvest tööst.¹⁾

1959. a. mainimus toimus SDÜP Keskkomitee I plenum. Plenum töötas välja ka abinõusid ühisannete lahendamiseks, mis oli rahvamajanduses ette nähtud aastatel 1959-1965. Selle seitsme aasta jooksul peidi partiorganisatsioonide tööle hinnatama selle järel, kuidas nad lahendavad majanduskiriku ülesanded tõmberad kaasa massel.²⁾

1. oktoobril 1959. a. võttis SDÜ Rahva-koda vastu saadud rahvamajanduse arendamise plaani kohta arstains 1959-1965. Seitseastanne jooksul nähti ette tööstustekodange tõm 88%³⁾

SDÜ töötajad võtsid selle atuse vaimustunge vastu. Üle 16 tuhande

1) "Neues Deutschland", 20. 01. 1959.

2) 10 um SDÜ, lk. 72

3) "Kommunisten" 1959, m. 15, Freigewerb. B., Baben-
rappe Topoder ze chemise Sygyuse Tjmanum, lk. 100

töötajate kollektiiv võistles õiguse eest omandada sotsialistlikku töö brigadi aruimetust.¹⁾ See tähendas sama töötava rahva ajaloos pööret, mis oli toimunud masside teadvuses.

Saksamaa Sotsialistlikku Ühtsuspartei juhtimisel ütavad SDV töötajad üles sotsialismi. Saksaa Demokraatlikum Nabariini abistavad selles teisel sotsialistlikud riigid. Nii kirjutas SSÜP Politbüroo liige Hermann Matern Saksaa Demokraatlikum Nabariigi 10. aastapäeva puhul:

"Me eitame sotsialismi soodsates tingimustes, kasvava sotsialistliku maailmasüsteemi olemuses. Faktid, et Nõukogude Liit eitab edukalt kommunismi, on määrata suur rahvusvaheline tähtsus. Kõik see tähendab, et meie üritus on võitmatu."²⁾

Edasi märkis Hermann Matern, et SDV kannab suurt vastutust sotsialismi ja kapitalismi rahuliku majanduse arendamisel, kuna ta on sotsialismileeri läänepoolsem riik. Võitlus aga toimub olemuses, kus läänesaksamaal, kus on Euroopa kõige reaktiivsem riik, on avatud püü Saksaa Demokraatlikum Nabariigiga. Seetõttu on siin kaaluk

1) "Kommunisten" 1959, nr. 15, Besprechung, B., B abdrucksgl...,
ex. 100.

2) "Rahva Hääl", 7.10. 1959.

osa õigel välispoliitikal, et hoiduda sõja puhumisest.¹⁾

Saksa Demokraatlik Nõukogu on reala ülesannet eesmärgiga täitnud. Silmas pidades, et militarismi aremine Lääne-Saksamaal võib viia sõjani, pole ta säästnud jõudu, et lahendada rahulikult Saksamaa lõhestatuse küsimus, sõlmida rahuleping, loodaks Kesk-Euroopas aatomivaba tsoon. Kõhjus pole need väetused kindel ettepanekud leidnud Bonni valitsuse poolt veel tähelepanu.

Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei on tugev, sest ta toetub töölisklassi enamusele. Ta puustab kõik tegevust, mis põhinevad tal teavitada teid sotsialismi ülesehitamisele. Töölisklass ja talurahvas Saksa Demokraatlikus barbariis sammuvad kindlalt Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei juhtimisel edasi mööda sotsialismi ehitamise teed.²⁾

¹⁾ "Rahva Hääl", 7.10.1959

²⁾ Saksamaa.

Lõppsõna

Hitlerliku Saksamaa purustamine 1945. aastal tähendas pöördemüüri Saksamaa ajalooos. Nõustavalt Potsdami konverentsi otsustele viidi Saksamaa Nõukogu ühupatsioonis läbi põhjalikud ümbunjuanded poliitilise, majandusliku ja kultuurilise elu aladel. Nõukogu ühupatsioonis rutiinilise võimude demokraatiline jänd, kes asusid Potsdami konverentsi otsused ellu viima. Nõukogu ühupatsioonis abi ja toetus andsid võimaluse demokraatiline jändel ellu viia fašismi ja militarismi hävitamise, sõjatöötuse likvideerimise, suurmaomandi ja monopoli eesproprierimise.

Demokraatiline jändude juhiks Saksamaal sai sama töölisklassi partei — Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei, kes võttis aktiivset osa ma demokraatiline ümbunjuandemist, seades juhtivaks ja suunavaks jänd maal.

Monopoli likvideerimine ja sõjavõimade ning aktiivse natsistide omandi eesproprierimine rahva kasuks võimaldas

sotsialistliku sintoni loomise rahvamajanduses, mis oli eeldus rahvamajanduse planeerimisele.

Natsionaalsus Bonni sotsiaalsiirte riigi tekkimisele moodustati 1949.a. outaobais Saksamaal Demokraatlik Partei, mis sai demokraatliku jõudude ja rahvaüksuse Saksamaal.

SSÜP II kongressi otsused tähtsustati kaks rahvamajanduse taastamise ja arendamise kahe aasta plaani. Selle plaani tähtsusega oli põhiliselt lõpule viidud taastamisprotsess.

Rahvamajanduse taastamise ja arendamise kahe aasta plaani edukas täitmine aastail 1949-1950 lubas edasi minna pühendatud rahvamajanduse planeerimisele. SSÜP III kongressi kavandas rahvamajanduse arendamise esimese viie aasta plaani aastail 1951-1955, mis pidi suurelt tõstama SDV ühiskondliku korra elusid kapitalistliku korra ees.

1957.a. toimunud SSÜP II kongressis püstitas Saksamaal rahva ette julge ülesande - alustada maal sotsialismi aluste üleshitamist. Selle võimaldes igaaastaste rahvamajandusplaanide edukas täitmine ja sotsialistliku sintoni tugevumine maal. See ülesanne vastas Saksamaal rahva huvidele.

1956. a. tegi SSÜP III kongress rahvapäranduste arendamise esimese viieaastase tulemustest ja kavandas rahvapäranduste arendamise teise viie aasta plaani ülesanded. Esimese viie aasta plaan täideti edukalt. Teise viie aasta plaani järgi pidi PDV majandus veelgi tugevnema.

Eravõrdse tähtsusega oli SSÜP V kongress. Kongress konstateeris, et sotsialismi alused on PDV-s põhiliselt loodud. See võimaldas partei V kongressil välja tätta da programm Lause Demokraatliku Nabariigi tööklassi edasilünnemiseks sotsialismi võidule. Loosung „Sotsialism võidab!“ väljendus konkreetselt partei V kongressil vastuvõetud nabariigi rahvapäranduste ja kultuuri arendamise kontrollavaldes (kuni 1956. aastani), mis kujutasid endast Lause Demokraatliku Nabariigi seitse aasta plaani direktiive.¹⁾

Lause Demokraatliku Nabariigi lähel kindlalt edasi mööda sotsialismi hitamise teel. Koos sotsialismileeviga, mille esotsas seisab Nännogude Lüt, lähme me vastu paumale tulevikule,“ ütles

¹⁾ „Rahva Hääl“, 7.10.1959.

Saasamaa Sotsialistlikum Ühtsuspartei
 Kesknomite Politbüroo liige Hermann
 Matern Saasa Demokraatlikum Nõukogu
 10. aastapäeva puhul. 1)

1) "Rahva Hääle", 7.10.1955.

Ilasutatud kirjandus

I. Dokumentid ja materjalid.

1. Dokumente der sozialistischen Einheitspartei Deutschlands, Berlin 1948.
2. Внешняя политика Советского Союза в период Отечественной войны, Т. III, Москва 1947.
3. Третья конференция Социалистической единой партии Германии, Москва 1956.
4. Тик, В., Избранные произведения, Москва 1956.
5. Ульбрихт, В., Борьба за мир, за победу социализма, за национальное возрождение Германии как миролюбивого демократического государства, Москва 1958.
6. Ульбрихт, В., К истории новейшего времени, Москва 1957.
7. Крушев, К.С., Речь на V Съезде Социалистической единой партии Германии, Москва 1958.

II. Zocialane kirjandus.

1. Терцович, Т.Б., Развитие мировой экономики в Германской Демократической Республике, Москва 1954.
2. 10 лет ГДР, Москва 1959.
3. Савелин, З., Западная Европа социализма, Москва 1957.
4. Шверга, Л.А., Борьба рабочего класса Германской Демократической Республики за построение социализма и воссоединение Германии на мирной демократической основе, Москва 1959.
5. Шваров, Ф.Н., Строительство социализма в Германской Демократической Республике, Москва 1955.

III. Ajakirjadja ajalised.

1. "Esti Kommunist" 1959, m.3, Sevanub, F., Saksa Demokraatlik Nõukogu teel sotsialismile, lk.64-69.
2. "Вопросы истории" 1959, м.3, Кадан, У.Т., Борьба СЭПТ против ревизионизма за упрочение единства своих рядов, lk.138-150.
3. "Коммунист" 1959, м.15, Фрогосел, В., В авангарде Борьбы за светлое будущее Германии, lk.98-102.

4. "Neues Deutschland", 29.01.1949
5. "Neues Deutschland", 31.01.1957
6. "Neues Deutschland", 5.10.1958
7. "Neues Deutschland", 20.01.1959
8. "Rahve Käl", 22.09.1947
9. "Rahve Käl", 7.10.1959
10. "За прокнаут мир, за карознузо
демократию", 18.07.1952
11. "За прокнаут мир, за карознузо
демократию", 9.04.1954.
12. "Травга", 12.01.1950
13. "Травга", 22.07.1950
14. "Травга", 17.11.1954
15. "Травга", 16.07.1958.

Sisukord

Sissejuhatus	lk. 2
1. Lainsamae Sotsialistliku Ühtsuspartei moodustamine ja tegevus kuni 1952. aastani	lk. 8
2. Lainsamae Sotsialistliku Ühtsuspartei aastast 1952-1958	lk. 37
3. Lainsamae Sotsialistliku Ühtsuspartei V kongress ja selle otsuste elluviimine	lk. 67
Lõppsõna	lk. 90
Kesutatud kirjandus	lk. 94

Tartus, 12. mail 1960.

J. Lihus.